

# MAGYAR-BARÁT.



**TARTALOM:** P. dr. Dám Ince, O. F. M.: A LELKIPÁSZTORI NÉPRAJZ ALAPELVEI. — i —; A MÉLYSEGBŐL KIÁLTUNK HOZZÁD! — Esty Miklós: ÖNMAGUNKÉRT — ÖNMAGUNKNAK. — P. Réthy Apollinár, O. F. M.: SZENT FERENC MISSZIOJA A TÁRSADALOMBAN. — Kajdi Ilona: HŰSVÉT A DÓMBAN. — Kubinyi Déce: MÁJUSBAN, MIKOR... (Vers). — Kosztolányi Angéla: LÁTOMÁS (Vers). — P. Schrotty Pál, O. F. M.: A PÁPAK TÖRTÉNELMI TÁVLATBAN. — Baranyai Sándor: TALÁLKOZÁSOM UNGHVÁRY ATYÁVAL. — Resatkozó Endréné: SZENVEDÉS TÜZEBEN... — P. Fenyvessy Jeromos, O. P.: NÉPÜNK SZENTELYEI: SZENT MARGIT-SZIGET. — HÁROM ÚJ MAGYAR PÜSPÖKÖT ADOTT AZ ÚR! — Dr. Monostory Elekné: ISTEN A CSALÁDBAN. — P. Weldner Gottfrid, O. F. M.: A KECSKEMÉTI ZARÁNDOKLÁS RENDJE. — Váth János: ARANYFENÉK. — Hajnal Edith: LELKI POSTA. — RENDI ÉLET. — ÜZENÜNK. — GALAMBÚC.

# «MAGYAR BARÁT»

előfizetési ára egész évre 5.— P, félévre 2.50 P, egyes szám ára 50 fillér.

Csekkszám: 51.581. Üres befizetési lapot 3 fillérért a postán kaphatunk.

A kéziratokat minden hó 25-ig küldjük a szerkesztőségbe.

Kéziratokat nem örzünk meg, csak portó mellékelése esetén küldünk vissza.

Kiadja a Kapisztrán Szent Jánosról nevezett Ferenccs Rendtartomány.

## A lelkipásztori néprajz alapelvei

P. dr. Dám Ince, O. F. M.

(Fejezet a szerző Szent István Akadémián 1944. ápr. 14-én *A lelkipásztori néprajz fogalma, módszere és problematikája* címen tartott előadásából.)

A néprajzi anyag feldolgozásában és a lelkipásztori következtetésekben nem olyan egyszerű a helyzetünk, mint első tekintetre tetszenék. Sem a lelkipásztori néprajz meghatározása, sem a módszere nem biztosít aféle tévedésektől, amelyekbe bizonyos elvek elhanyagolása vezetne. A lelkipásztori néprajz bölcséleti alapvetését kell mindenekelőtt áttekintnünk, hogy tudományos felépítése biztos sikerrel kecsegtessen.

1. EGYHÁZ ÉS NÉPISÉG. — Az Egyház egyetemes küldetésében minden ember egyenlő, mindenkihez egyformán eljött az Isten országa. Nem válogat népek és társadalmi osztályok között, hanem asztalához ülteti a királyokat és a koldusokat, fehéreket és színeseket, a történelem minden korszakának emberét. Az Egyház Krisztus földi mása, népe pedig az egyetemes emberiség. Az Egyház misszionálás alakjában végzi a Krisztustól kapott küldetést, s építi az Isten országát az egyes emberben és a közösségben. De nem úgy, hogy tudatlanra veszi az egyes ember, vagy a közösség természeti adottságait, hajlamait, jellemének irányait, örökölt szellemi és faji hagyományait, hanem a nemcsin és oltó-művész munkájához hasonlóan meghagyja a természet minden értékes és hasznavehető erejét és tulajdonságát, de a nemes oltvány virágjának fakasztására és gyümölcsének érlelésére készíti. Ezt a kegyelemtanban ebben a híres tételben fogalmaztuk meg: a kegyelem nem rontja le a természet alapjait, hanem felhasználja és reá építi a kegyelmi élet felsőbbrendű organizmusát.

Ez más szóval azt jelenti, hogy az Isten országának befogadásában és kiépítésében a természet szabja meg azt a látható és tapasztalatilag is ellenőrizhető stílust, amelyhez a kegyelmi élet alkalmazkodik. Nem az isteni erő gyengülése ez, hanem éppen erősödése azzal, hogy a természet alkotta mederbe tereli a természetfeletti erőket, s ezzel biztosítja sikeres eredményüket.

Ha jól megfigyeljük, már itt bizonyos fogódzópontjára akadunk az egész népiségi problémának. Az Egyház ontológiai tökéletessége belegyökerezik egyesek és népek természetébe, és osztozik a természet sorsában. Szerencsés tulajdonságokkal rendelkező természet előmozdítja, kevésbé szerencsés gátolja a kegyelem rendes munkáját. S amit elvontan a természetről mondtunk, azt gyakorlatilag a jellembeli adottságokra is alkalmazhatjuk. Az értelmi és akaratú adottságok megbélyegzik a természetfeletti élet képét is. A kegyelem nem rombolja le népek és egyesek műveltségi fokát és

körét, nem akaratarejének és tettekérszégének energiáját, nem érzelmi életének hullámszását, nem a történelmi korszakok élet és világszemléletét, — a kegyelem szempontjából az a fontos, hogy a jellembeli adottságok előnyei és hátrányai ellenére is kialakuljon az emberekben az Isten országa. Vagyis az Egyház metafizikai konstitúciója mellett szerepet kap a befogadó alany adottsága is, s a kegyelmi élet az Egyházban megtestesült metafizikum és a befogadóban rejlő etnikum kölcsönös összhangjában alakul.

Más szóval azt is mondhatnók, hogy Krisztus földi jegyesének van egy természetfeletti és eszményi, s van egy földi, eszmény-valósító, gyarló arca. Az eszményi tökéletesség a krisztusi jegyesség tükrözése, a tökéletlen pedig az emberi igyekezet gyarlóságának beleszővődése az Ecclesia köntösébe. Az egyház emberi arca az a kép, amelyet bennünk alakított az Isten kegyelme. Ez a mélyen emberi és etnikum szerepét jelzi az Egyház misszionáló és lélekszentelő munkájában, annak az ide is vágó elvnek a szellemében: quidquid recipitur, recipitur per modum recipientis.

2. LITURGIKUM ÉS ETNIKUM. — Mégjobban kitűnik gondolatmenetünk értelme, ha a liturgia és a népiség vonatkozásait vizsgáljuk. A liturgia az Egyház hivatalos Isten-szolgálat. Az Isten iránt való odaadás, hála és szeretet, engesztelés és esdeklés élményének kifejezésében azonban látható jeleket használ, s ezeknek a jeleknek egységes cselekményekbe fűzött rendszerben juttatja kifejezésre, mintegy dramatizálja legszentebb érzelmeit. Ezek a jelek azonban nem mind újak az Egyház liturgikus tevékenységének a kezdetén sem, hanem az áhítat és istenszolgálat már addig is használt jelrendszerét vették birtokba, s öltöztették a régi jelrendszer kifejezési formáiba az új tartalmat, a keresztény liturgia eszméit. Így született meg az ókori liturgiák nagy sora, s öltözött a keresztény istenszolgálat eszméje az első keresztény népek kultúrájának megfelelő formákba. Vagy a mi szavainkkal: a liturgia látható formái etnikai hatásként jelentek meg a szertartások jelképei között. A liturgia jelezte, milyen jelrendszerbe burkolta az egyes népek kultúrája a keresztény istentisztelet gondolatát.

Am ezeket a liturgikus formákat az Egyház lassankint rögzítette. S amint a megállapodott és változatlan formákat a továbbhaladó élet, a későbbi korok és nemzedékek túlhaladták, s ők maguk már az őstől eltérő

(Folytatás a fedőlap 3. oldalán)

# MAGYARBARÁT FERENCES KÖZLÖNY

XXIV. évf. 4. sz. 1944. április 15.  
Megjelenik minden hó 15-én.

Felelős kiadó és szerkesztő:  
P. dr. Dám Ince, O. F. M.

## A mélységből kiáltunk Hozzád!

(129. zsoltár)

Ezt az imádságot is jobban meg kellett tanulunk ezekben a napokban. Nemcsak az emberi nyomorúság és megpróbáltatás mélységeiről beszélünk már, hanem valóságban mélybe zárkozunk, földbe vájott menedékhelyeken hűzödünk meg a legnagyobb földi veszedelem, a bármely pillanatban elnyelő halál ellen. Mások szívesebben barátoktunk a halál gondolatával. Hisz egyszer mindannyiunk sorsa. Csak a vak és az oktalan ember zárkozhatik el földi életünk határkövétől. De ezt a halált, ezt a nem betegségből, testi gyengeségből, hősi küzdelemből fakadó kimúlást, ezt a vadászatot tehetetlen emberek oly kevéssé biztosított életére — nem tudjuk értékelni. Ez az elfajult gonoszság Égbe kiált.

Isten akarata ellen nem zúgolódunk. Ő mérte ki életünk határait, s ő határozta meg azt a percet és módot, amely életünk végét meghozza. Nem győzzük eléggé ismételni: **l e g y e n m e g a z ő s z e n t a k a r a t a!** Imádságban töltjük a riadók idejét, lelkünkbe békét, Isten akaratán való megnyugvást, Isten után vágyó szeretetet, minden felebarátunk, még ellenségeink iránt való megbocsátást igyekszünk teremteni. Ott csak magunkkal vagyunk elfoglalva, s halkán ismételtetjük a fohászt: Jézusom, irgalom! Környezetünket bátorítjuk, uralkodunk idegzetünkön, hogy másokat erősítsünk nyugalommal, vigasztaljuk a csüggedőket, lefoglaljuk az idegileg kimerülteket, szórakoztatjuk gyermekeinket... Ő, itt rend van! Ugyis az történik, amit az Úr rendelt.

De van valami vérlázító a gyűlöletnek és az embertelenségnek abban az arányában, amely életünk kioltására vállalkozik. Sutha dobva erkölcsöt, eszményeket, emberiséget, szakítanak darabokra ártatlanokat: gyermekeket, nőket, öregeket, védteleneket, kötelességüket teljesítő munkásokat és tisztviselőket. Szégyeljük, hogy ez megtörténhet műveltségünkkel kérkedő századunkban. Régente is haltak háborúk idején.

De ott eszmékért folyt a harc. Itt még ez sem nyugtat meg. Néhány ember zsebére megy milliók élete és nyomorúsága. A legkegyetlenebb és istentelenebb uzsora, amely valaha is folyt az ember javaiért. Ezek életünket és vérünket követelik kamatul.

Ebből a mélységből kiáltunk Hozzád, Urunk, hallgasd meg szavunkat! Tépd ki életünkéből az embertelenséget, töröld le a bűnt, oltsd ki a szeretetlenséget és azt a páratlan önzést, amely az emberiséget ebbe a soha nem látott fertőbe taszította! Sugározz a mélységbe fényt! És hozzá! éjtszakáinkra békés hajnalt, áldó napot, derűt, é l e t e t! Virraszd fel a mi hűsvétunkat is! Száritsd föl könnyeinket, s taníts meg a dalra: alleluja, hála legyen az Istennek! — i —



Foltámadt, nincs itt... (Teilstück)

# ÖNMAGUNKÉRT — ÖNMAGUNKNAK

Írta: ESTY MIKLÓS

az Actio Catholica országos alelnöke.

Az elmúlt évben indultunk el Magyarország bíboros Hercegprímásának indító szavával a Katolikus Diák- és Tanoncotthonok létesítése érdekében. Most a felénél tartunk. Az út felénél, amely útnak a végén mind a fővárosban, mind az ország több helyén élte kelnek majd a katolikus diák- és tanoncotthonok.

Talán sokan kérdezik, hogy miért éppen most? A feltett kérdésre a felelet az, hogy mindig előre kell készülni, ahogy előre készül a gazda minden évszak előtt, hogy az évszak végén termése beérjen. Így vagyunk mi most a katolikus diák- és tanoncotthon kérdéssel. Előre készülünk, hogy amikor majd reánk köszöntenek a béke harangjai, ne készületlenül találjanak bennünket. Önmagunkért... önmagunknak szól ez a Katolikus Diák- és Tanoncotthon Mozgalom. Azt hiszem, nem is kell részletesen magyaráznom, mert hi-

szen minden fillér, amelyet a katolikus diák- és tanoncotthonok javára adunk, önmagunknak szól, gyermekeinknek, unokáinknak, illetve az egész magyar jövőnek. Igen, a magyar jövő. Erről beszéltek és beszélnek állandóan, de mi a beszéd helyett a szót aprópénzre váltjuk. Aprópénzre, amelyből falak húzódnak, amelyből berendezések készülnek, amelyből étel és kenyér lesz a jövőre magyar ifjúság számára. Soha sem volt és a nemzet életében soha sem volt aktuálisabb a magyar jövőre előkészítése, mint most, amikor a világ minden táján a rombolás ördöge szaguld végig, akkor mi Magyarországon le akarjuk tenni a katolikus Diák- és tanoncotthonok alapjait, hogy azok felépülve, hajlékot nyújtsanak annak a boldogabb magyar jövőnek, ahol békére... békés munkára fogják nevelni a jövőre becsületes iparos és közép-

Önmagunkért... önmagunknak. Ez a két szó kifejezi, hogy minden pengő visszatérül, minden pengő örök felkiáltójel marad mindazok számára, akik adtak s akik majd boldogan fogják látni, hogy mint épülnek az ország különböző részlein ezek a katolikus diák- és tanoncotthonok s mint nevelődik testben és lélekben nemesen az az ifjúság, amely ifjúság kezébe most már nyugodtan tehetjük majd le a magyar jövőre sorsát.

Most, mikor gyűjtésünk közepéről elindulva, új adakozásra szólítjuk fel a katolikus diák- és tanoncotthonok javára mindazokat, akik megértik az idők szavát és komolyan gondolnak a jövőre, kérjük a pengőket, kérjük azzal a magyar igazsággal, hogy mindenki önmagáért ad, amikor pengőit eljuttatja az Actio Catholicához a katolikus diákotthonok javára.

-----

## Betegségünkben orvoságunk.

### Szent Ferenc missziója a társadalomban.

A fiatalok a házasság kikötőjébe futnak, hogy földi életüket boldoggá tegyék. Mert legalábbis mindenki ezt akarja. Azonban a saját hibájukból hajótörteknek az nagy vakmerőség, hogy megmentve hajóroncsaikat, más tiszta vizeken próbálnak szerencsét. A boldogtalan családi életnek legtöbbször az eltékozolt fiatal élet az oka, vagy a házasságot nem tartják komoly, nagy, szent titoknak s érdekéből kötik azzal a feltétellel, ha nem válik be s megújnak egymást, hát egyszerűen elválnak. Már a házassági egységből következnek, hogy az ilyen alku eleve ki van zárva. Szent Máté határozottan hangoztatja: „Annak okáért az ember elhagyja atyját és anyját, és feleségéhez ragaszkodik és a kettő egy testté lesz. Ennélfogva már nem ketten vannak, hanem egy test.” (Mt. 19.) Az egy testet pedig nem lehet kettévágni, mert akkor már nem él. A kettévágot házasság már holtpontra jutott. A szent Evangélista elmondja bevezetőleg, hogy a farizeusok kísérténi akarták Jézust s azt a kényes kérdést vetették fel előtte: „Szabad-e az embernek ebocsájtani a feleségét akármilyen okból? Meg felelvén, mondá nekik: Nem olvastátok-e, hogy aki az embert kezdetben teremtette, férfivá és asszonnyá alkotta őket” s majd a fenti idézetet mondotta el s e jelentőségteljes szavakkal fejezte be választát: „Amit tehát Isten egybekötött, ember el ne válassza.”

Azért senki se vádolja a kat. egyházat kegyetlennek, szigorúnak, mikor az elválást nem engedi meg s ha valaki mégis megteszi, újra nem esketi meg, mert ez Krisztus szigorú parancsa s ekkor pedig: „inkább kell engedelmeskedni Istennek, mint az embereknek.”

Sokan a felbonthatatlanságnak lennének feltétlen hívei, ha nem kellene a házassági hűséget betartani. Szent Pál apostol azonban ezt előre kizárja: „a paráz-

naság miatt minden férfinak legyen meg a maga felesége és minden asszonynak legyen meg a maga férje. Az asszonynak nincs hatalma teste felett, hanem a férfinak; hasonlóképpen a férfinak sincs hatalma teste felett, hanem az asszonynak.” Ez is szintén az egységből következik.

A házasság nem pár évre kötött életbiztosítás, nem földi érdekekre alapított ideiglenes életszövetség, hanem egy hosszú, földi életre szóló lélek-test-egység. Nem untodiglan untomig tart a házasság élet, hanem egész a halálig, csak az ásó-kapa s nagyharang választja el őket egymástól, de csak egy ideig, mert az örökkévalóságban van viszontlátás és boldog találkozás.

Szent Ferenc Világi Rendje ép a házastársakért fejti ki áldó munkásságát. Védő szárnyai alá veszi a fiatalokat, hogy boldog házasságra lépjenek s a már házasságban élőket kézen vezeti, hogy mindig boldogok maradjanak. Lelkiükre köti a hűséget s tanácsolja a kisebb dolgokban is, hogy a nagyobbakra is edződjenek: „Aki kicsiben hű, nagyban is hű.” Ajánlja a türelmet, egyetértést, megértést: „Egymás terhét viseljétek el.” A havi kötelező szentgyónással és szentáldozással megerősíti, szorosabbra fűzi egymás lelkét és a szívükben lobogó isteni tűz képessé teszi őket, hogy testük rendetlen indulatait, szívük más irányban felfel-törő nemtelen érzéseit elfojtsák, kiélessék. Szent Ferenc házasságban élő nőten fiait s hajadon leányait melegen ápolják szívükben a hűséget Isten iránt, mert csak így lehetnek s lesznek hűségesek életpárjuk iránt is. Akinek felbonthatatlan a lélekszövetség Krisztussal annak felbonthatatlan az életszövetség a hitvestárrsal

P. Réthy Apollinár, O. F. M.

# Húsvét a dómban

Kajdy Ilona.

A városon úgy futott szét a tavasz, mint a rakéta, ha felszökik nyári éjszakában, olyan hirtelen és olyan erővel; fényével megtelt minden kis zug. A Dóm felett olyan szívféjdítóan kék volt az ég, amilyent csak egyetlen helyen látni még: lent az Adrián. Ott tud az égbolt ilyen hihetetlenül erős, mélykék lenni. A sétatér gesztenyefáin friss, zöld legyezőkke bomlottak a kis kövér rügyek és napok kérdése volt, hogy a fák fehér és lazacszínű kis gyertyácskái is megjelenjenek a lombok között. A hegy felől furcsa, nyugtalanító, édes illatokat hozott a szél. Az emberek meg-megálltak az utcán, a fény felé emelték arcukat és hagyták, hogy a könnyű szél végigsimítsa a bőrüket. Szívták a friss, vad illatot és hangtalanul mondták: tavasz. A hegyoldalból pirosdetős nyaralók nevettek le a városra, és a fehér-rózsaszín, habos díszbe öltözött gyümölcsfákon, virágok harmatos kelyhében már nyárról álmodott a csira, mely majd gyümölcse érik a termékeny forróságban és mint híres, nagyszerű pécsi barack, ládáiban és kerek kosarakban messzi utakra indul a szelíd őszi sugárban.

A hosszú tél után, melyet fehér subában aludt végig a hegy és a város, minden újra éledt, új színt kapott a szikrázó tavaszi ragyogásban. A fény végigfutott az öreg házakon, beragyogott a dohos kapuk alá, s az utcán vidám, friss, bolondos kis dalokat füttyültek a szelek. Ebben az egész pompás, dalos, ragyogó tavaszi szimfóniában volt valami ellenállhatatlan, magávalragadó, forró és vad áramlása fiatalságnak, életnek, lobogó örömeinek, diadalmas felszabadulása titkos nagy örömeinek: volt benne valami a régi dionysosi ünnepek fékevesztett, tobzódó mámorából.

A természetnek ebbe a szilaj tavaszi ünnepebe aztán egyszerre belesötétlett a nagyhét gyásza. És akkor hirtelen mintha minden megváltozott volna. Megfakult a fény, a nagy szimfónia gyászszolozsmává halkult, a dóm szenvedés idejének drapériáiból komoran áradt a szenvedés idejének örök tragikumuma. És a gyászbaöltözött dómban megkezdődtek a fenségesen szép, szimbolikus értelmű nagyheti szertartások.

A színes szőnyegekre sötét kárpit borult, az oltárok ezüst kandeláberei helyébe karcsú, fekete, egyszerű gyertyatartók kerültek, a püspöki trónszék bíbora fekete leplek mögé rejtőzött. Gyász, gyász mindenütt. — A kispapok hosszan kigyózó, fehér sora mögött nehéz brokátpalástokban vonult be a papság a szentélybe, hogy azután a népoltár mellett leérve sorsfalat álljon végig a templom hajójában: a püspök érkezett. A kis pirosruhás gregoriánusok ajkán felzendült az ének, a főpap áldást osztva vonult el a monumentális román pilérek alatt. A fénybenúszó szentélyben megindult a szertartás és a gregoriánusok ajkáról sikoltó panasszal szállt az ének: a történelem legmélyebb tragédiájának halhatatlan panasza.

Délután kezdődött a sötét szolozsma: kevesebb fényvel, de még több gyásszal. A kissé homályos szentély közepén ott állt a nagy, tizenötágú fekete gyertyatartó, a tizennégy sárga és egy szál fehér gyertyával. És ahogy Jeremiás siralmait kesergőn ostromolták az eget, egymásután aludtak ki a sárga gyertyák: a Mester lassan egyedül ma-

radt, mint akkor, régen... Mennyi szomorúságot, az emberi elhagyatottság és magáramaradás mi-lyen halálos szomorúságát érzékelteti ez a szertartás. Mennyi lelki szenvedés várt az Úrra, még mielőtt a testi szenvedések megkezdődtek volna!

Nagypénteken a koradélutáni órákban indult a papság sirokat látogatni. Először a dóm altemplomába mentek, ahol a nemesen egyszerű, fehér virágokkal díszített sirt szuronyos katonák őrizték és mellettük egy-egy kis ministráns térdelt az örökzöld fák csoportja előtt. A hólyagos mécses halvány, zöldes fényt árasztottak az altemplom hűvös homályán. Az erősebben megvilágított sírbolt felett, virágerdőtől övezve ott állt a fehér csipkével letakart monstrancia. Aranya átszillogott a csipkefátyolon és az arany foglalat közepén ott fehérlett a csodálatos, titokzatos Szentostya. Az élő Krisztus virrasztott a halott Krisztus sírja felett. Milyen hatalmas erővel érzékelteti az Egyház az isteni Mesternek halál felett aratott diadalt, midőn a szentsír fölé odahelyezi az Oltáriszentséget. Milyen biztos, csalhatatlan záloga az örökéletnek ez a halál felett élő nagy Szentség! A szentsír felett lebegő Eucharisztia hordja magában már nagypénteken a húsvétvasárnap diadalmas ígéretét.

A sok fájdalom és lelkekre nehezedeő gyász után végre felvirradt a feltámadás napja. Nagyszombat este a fél város ott szorongott a Dómtér vörös kövein, hogy résztvegyen a feltámadt Krisztus nagyszerű diadalmenetében. Hosszas várakozás után végre belekondult a halk hangzavarba a dóm nagyharangjának mély, bűgő hangja. A torony körül felriasztott galambok sűrű csapata keringett a harangzúgásban. — A templom kapujában megjelentek az első zászlók, a nagyharang szavába csengve-bongva sok más harang szava szót bele és megindult a menet. Hosszan kigyózott végig a téren, az eleje már lent járt a dómtér határan, mikor a vége még a templomban sorakozott. A



Emmasban... (Jan Vermeer von Delft.)

püspöki palota s a kanonoki ház ablakaiban rezgő fényvel lobogtak a fehér viaszgyertyák, s mögöttük itt-ott összekulcsolt kezű alakok tüntek fel a függönyök között, amint áhítattal figyelték a körmenetet. Már elvonultak az apácák, sötét fátylakba burkolt fejük imádkozón hajolt a kezükben tartott gyertya fölé, mögöttük szerzetesek jöttek, majd a papság vonult fel, fehér karingekben és régi brokátok súlyos aranypompájában. És végül megjelent a tömeg fölött imbolyogva az aranyozott baldachin is. A füstölőkől vékony csíkban szállt fel a tömjén és fehéren lengte körül a monstrancia sápadt aranyát. A Szentség lassan közeledett és a tömeg mint egyetlen ember hullt térdre, hogy köszöntse az Élet Urát, Aki a sötétség hatalmát legyőzve, a megváltás gyümölcsét hozza az emberiségnek: az örökélet ajándékát.

Zúgtak a harangok, az ének ujjongón szállt a magasba: „Feltámadt Krisztus e napon!”

Valóban diadalmenet volt ez: az élet diadala a halálon, az igazságé az áruláson, a megváltásé a

bűnön, húsvét diadala nagypéntek felett. — Meg tudjuk-e érteni valaha is, hogy a feltámadás nagy misztériuma mit jelent? Ésszel talán nem érjük fel soha, de ahol már a tudomány megszűnik, ott még segítenek az érzések. És ha lelkünkbe nézünk és itt próbálunk magyarázatot keresni erre a kérdésre, akkor megérezzük, mit jelent számunkra a feltámadás, a megváltás nagy művének koronája: jelenti az öszövétségi ígéret teljesedését, jelenti emberi méltóságunk határtalan megnövekedését az istenfiúságban és jelenti végül a legnagyobb titkot, amelyet élő ember valóban meg nem érthet soha: részesedésünket az Istenben, az Ő szent Fia által. — És itt, ebben a fenséges titokban csúcsosodik ki minden emberi érzés, öröm és célkitűzés, itt kezdünk valóban az örökélet munkásai és az Isten országának várományosai lenni, mikor megérezzük hogy azon első húsvét óta nem vagyunk többé a kárhózat fiai, hanem az Úr kiválasztottjai, akik örök célok felé megyünk, lelkünkben hordozva egy szent titkot, mely csak a halál után fog megvilágosodni előttünk: Krisztus feltámadásának titkát.



## VERSEK

### Májusban, mikor...

Májusban, mikor nyitva áll az ablak.  
meleg, virágon méhe döngicsél,  
s osztályterembe kintről fölpipiskél  
kiváncsi fej: benéz egy szarkalábnyak.

s amíg tavaszba fürge szemmel húz  
ötven fiúcska, sejtven ünnepit:  
— oly jó olyankor (édes láz repít!),  
ha megszólal a déli Angelusz.

Csilingel akkor, nyílt utcára szól,  
amint ötven hang zengi a vidám imát.  
Méhek, virágok, május, esitt! most más dalol:  
„Az Úr angyala köszönté Máriát!”

Osztály talán zöld visszfenyegbe, játszik  
a frissen zsendült ifjú hű akác itt,  
hol áldott szűznek halk szava kering:  
„Legyen nekem a te igéd szerint!”

És fej meghajlik, ötven gyermek-ajk  
mázsányi-titkú sziklát könnyeden hajl:  
a Május egy-derű, s oly édes, egyszerű az ég, az ég:  
„S az Ige testté lön s mi köztünk lakozék...”

Kubinyi Décsé.

### Látomás

Kezedbe vetted szívemet,  
Mely Érted mindent eltemet;  
S Te fonsz köréje liljomot,  
Mert titkon Rólad álmodott.  
Mutasd meg édes, szép orcád,  
Mely titkos, mint a mennyország!  
A bájt, mely égi és a Fényt,  
Mely gazdagit lelkiszegényt!  
Hisz vágyad: lenni énvelem;  
Ó, kösd be hát hiú szemem,  
Hogy mást ne lássak kívüled,  
S ne tudjak élni Nélküled!  
— Az Élet földi hajnalán  
Te vagy a Céлом, Szent Talány.  
A vándorútam drága Napja.  
E sziv a lángot Tőled kapja.  
Mely Érted ég ez Éj telett,  
Hol lelkem vésőd szobra lett.  
...Míg szenvedés tűzében ég,  
Vagy hű barát, szelíd vendég,  
Ki könnyeim közt csókot ad,  
Örökszerelme zálogát:  
A Szentostyát, a Szentostyát!

Elszállt a Vágy s az Árnyak im:  
Remény repít s hit, szárnyain,  
En a Tiéd — s Te az enyém;  
Vezérelsz szent Magány Hegyén,  
Lábunk alatt a holt Világ,  
Kezünkben friss, fehér Virág,  
Eltűnt a bűn s a fájdalom...  
„Te vagy az üdvöm, mindenem,  
Ó, zengj fel vígán, szűz dalom:  
En Völegényem, Istenem!”

Kosztolányi Angéla.

Ha elolvastad,

**küldd honvédismerőseidnek a Magyar Barátot!**

# A pápák történelmi távlatban

P. Schrotty Pál, O. F. M.

**Szent Szixtus pápa**, aki nyolc esztendeig kormányozta Krisztus Egyházát (432—440), nagy gondal és bölcseséggel örködött az Anyaszentegyház alapvető hittételeinek világos és tiszta tanításai fölött. Híres különösen az a levele, amelyet a római püspök, a pápa primátusának elsőbbsége ismerése érdekében az Egyház keleti részének püspökeihez intézett. „A római, apostoli Egyházban maga Szent Péter és annak utódjai, a pápák sohasem szüntek meg lángoló lélekkel hirdetni azt, amit Jézus Krisztus, a mi Urunk és Mesterünk ajkáról hallottak.“

Apostoli működésének, higgadt bölcseségének és okos körültekintésének áldásos gyümölcsét ő maga is élvezhette még, mert az eretnekek számban lényegesen megfogyatkoztak és jelentőségük napról-napra csökkent; az Egyház belső élete megszilárdult; mély, zavartalan hit és szent, tiszta erkölcs boldogította a lelkeket. Hálából ragyogó freskókkal ékesítette Rómának legnagyobb templomait, különösen a Szűzanyának szentelt Maria Maggiore, amelynek legértékesebb díszé, a már fentebb említett csodálatos freskó-sorozat az ő műértő és hálás lelkének örök emléke.

Szent Agoston az eretnekek erélyes és megalkuvást nem ismerő ellenfeleként jellemzi ezt a szent és nagy pápát; utódja pedig, Nagy Szent Leó, azt mondja róla, hogy nagy áldozatokkal és műértő gondossággal építette és szépítette az Örök Város templomait, de még nagyobb apostoli, lángoló lélekkel ápolta, építette és szünet nélkül gondozta a hívők lelkeinek szent és örök birodalmát.

Ezzel elérkeztünk az Egyház egyik legnagyobb pápájának, *Nagy Szent Leónak uralkodásához* (440—461), aki Nagy Szent Gergely pápával az öskereszténységnek kétségkívül legkiválóbb egyénisége a pápai trónon, és egyáltalában minden időeknek legnagyobb egyházfejedelme. Felemelő, vigasztaló, megnyugtató és erősítő érzést vált ki mindenki bennében, ha ezekben a megrázó napokban csak egy félóra hosszat is foglalkozik történelmet alkotó és irányító nagyszerű egyéniségével, aki hegyeket áthelyező hittel, erős szívvel, kemény kézzel és mindent legyőző szeretettel állta meg helyét ott, ahová a Gondviselés őt helyezte.

Működése mindenre kiterjedő, átfogó jellegű volt. Az Egyház belső életét, a hit tisztaságát, az erkölcsök állandó nemesítését éppen olyan gondos figyelemmel kísérte, mint külső fejlődésének az egész akkori világon mutakozó lehetőségeit. És ugyanakkor nem feledkezett meg az irodalom és művészet ápolásáról sem: klasszikus nyelvi készséggel új irányt mutatott a katolikus tanok latin nyelven való kifejtésében és hirdetésében, amely még ma is fennáll. A Rómában hosszabb ideig tartózkodók nagyon jól ismerik a „Cursus Leoninus“-t (Szent Leó irányát).

Erős, nagy jelleme, törhetetlen akarata nem ismert félelmet, nehézséget és hátrálást, sem egyéni életében, sem az Örök Város és a Világ súlyos megpróbáltatásának napjaiban. Mikor Genserik vandál hordáinak élén Rómát elpusztította, ő volt az, aki a nép lelkében élesztette a remény és szabadság lángját imával, a klasszikus szónak hatal-

mával és a gyakorlati szeretet sugallta, minden akadályt ledöntő cselekedeteivel.

Örök érdeme marad Rómának és a világnak Attilától, „az Isten ostarától“ való megszabadítása, amely nagyjelentőségű történelmi tényről már az elemi iskolában hallottunk. Emlékeztünk csak! A hunok fejedelme hódító csapatainak élénk az örök Róma elé érkezett. A sorsdöntő veszély pillanatában Nagy Szent Leó kivonult „az Isten ostará“ elé, és apostoli bátorsággal megállította azt, akit eddig semmiféle földi hatalom országokat leigázó és népeket rabságba hajtó diadalmas útjában megállítani nem volt képes. Mikor alvezérei megkérdezték, mi indította őt a visszavonulásra, azt felelte: a pápával való találkozás pillanatában angyalokat látott Nagy Szent Leó feje fölött, akik lángoló karddal megvédték a pápát és azt mondták: „Ha a nagy Szent szavára nem hallgatsz, el fogsz pusztulni a tiéiddel együtt!“

Remekül megfestette ezt a rendkívüli jelentőségű történelmi jelenséget Ráfáel a Vatikánban úgynevezett Stanzáiban, amely előtt bizonynyára olvasóink is sokan csodálkoznak és elmélyedve állottak római zarándoklatuk boldog napjaiban. Szent Leónak ezen hősiességét két kiállításáról mondja Villari, a pápák történetének egyik nevezetes írója: „Csak a vallás kimagasló képviselői képesek az emberi méltóságnak és a hősiességnek ilyen magaslatos cselekedetére!“

Hasonlóan nagy, vagy talán még nagyobb volt Szent Leó az Egyház belső életének vonalvezetésében. Elsőrangú bizonyíték erre a chalcedoni zsinat, az ókor legnagyobb egyházi összejövetele 451-ben, ahol 600 püspök elítélte a Nesztorius által hirdetett eretnekséget.

Sokszor jártam ezen a helyen konstantinápolyi tartózkodásom alatt, hisz évekig közel laktam hozzá, lévén Chalcedon a mai Kadikőj, Konstantinápolyinak ázsiai tengerpartja.

Nem egyszer látott ott a keleti éj ragyogó csilgásgfényve, amint egy korintusi oszloparton ülve elmélkedtem... Miféle távlatok ezek! A szinte hallható csendet csak a holdfényben fürdött olajfa leveleinek finom zizegése eleveníti meg...

Chalcedon! Krisztus után 451. esztendő! A keresztény ókor legnagyobb zsinata! Megrendítő távlatok!

Az Egyház akkor már ott állt a Nyugat bölcsőjénél, már nagy volt és hatalmas! Az itt és egyebütt az akkori világ minden részében végzett kemény munkájával eltakarította a törmeléket, ami a Cézárök büszke Impériumának világot beragyogó dicsőségéből még megmaradt! A világ nagysága és hatalmasai rövid idő múlva eltűnnek az emberi történelem színteréről, az Egyház megmarad és nagy lesz, és kemény kézzel eltakarja a rommaradványokat, és él az évezredek megpróbáltatásai között is dicsőségesen. Öröködnék fölötté a Nagy Szent Leók, Nagy Szent Gergelyek, VII. Gergelyek, a Piusok és fölöttük a Jézus Krisztus. Ő mondja az utolsó szót, mind a nemzetek, mind az egyének életében!



## Találkozásom

### Unghváry Atyával

Tavasz készülődött, mint most. Az erdő-sődő napsugár jólesően melengette testünket. A föld már lassankint alkalmasnak látszott, hogy megmunkálják és az emberi magvetők belerejtsék a különféle magvakat azzal a reménységgel, hogy majd meghozza a kívánt, életet jelentő termést. Megfontolva azt, hogy a tiszta emberi szívvel végzett munkára ragyog rá a jó Isten áldásának életető sugara, a község-népének nagybőjti triduumot tartottunk, hogy a jó Istennel kibékült lelkű emberek hajtsák munkájukkal hatalmuk alá a földet. Erre a triduumra hívta meg áldott emlékü, nagyon szeretett plébánosom a jó Unghváry Atyát.

A jó Unghváry Atyának közel multban történt halála mély megilletődést váltott ki a lelkemből. Arra gondoltam, hogy jó papi szíve megállt munkájában és azóta a temető földjében porlad, mely szív csupa szeretetből volt alkotva. Úgy tudom elgondolni, hogy koporsója a ferences bámulatos szeretet áldó gondolata mellett ereszkedett a sírba, ahol az enyészet martaléka lett egy emberi test, mely minta papi lelket hordozott. Testén már megvalósultak az elmúlást hirdető szavak: Emlékezzél meg, ember, hogy földből lettél és azzá leszel, mely igazságot a többek között ajkáról meggyőző erővel hallottam hirdetni.

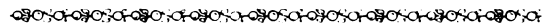
Jóságos szeretetét, mely állandóan csillogott szeméből, megéreztem én is, aki csak kétszer találkoztam nemes egyéniségével. Lelkének kisugárzó szeretetét éreztem, amint szemben ült velem a káplán szobámban, ahol rövid beszélgetés után az volt a benyomásom, hogy a paptestvériséget nemcsak hangoztató, hanem a szó igazi értelmében az életével meg is való-sító idősebb paptestvérrel állok szemben.

Találkozásunkkor már — mint mondotta — szervezetét a betegség erősen kikezdte, de akaraterejét megtartotta lelki erőssége. Fájdó testtel, de Krisztus ügyéért égő lélekkel hirdette Jézusunktól kapott vallási igazságainkat, építette a lelkekben Krisztus országát szentbeszé-deinek világosságával is. Épültem atyai jóságán, mellyel a gyóntatószékben Krisztus misztikus testének tékozló tagjait fogadta. Biztatólag hangzott ajkáról szent hatalmánál fogva: menj,

fiam, békével, a visszaszerzett jólelkiszerettel és légy hűséges ahhoz a Jézushoz, aki jó volt hozzád a szentgyónásodban, ugyanazzal a készséggel bocsátott meg, mint amilyen szeretettel megbocsátott földön jártában azoknak, akik lelki-testi bajaikban a jerikói országot szélén ki-áltozó vak koldús bizalmával fordultak Hozzá.

Szellemi termékeiből ismerem liturgiáját, melyet mindig szívesen forgatok. A szent szer-tartások, — melyeket főbb vonásaiban maga Jézus Krisztus jelölt meg és az Anyaszentegyház szent hatalommal rendelkező pápai isteni megbízás alapján bővítették és kiépítették — úgy tudom, illették lelkét. Szeretném hinni, hogy a szeretet iránta drága emlékként fog megmaradni paptestvéreinek és tisztelőinek lelkében. Nehéz utaink közben meg-megpihe-nünk jóságos papi szíve emlékénel. Hiszem, hogy Jézus Szent Szívén, hol megpihenni jó, imádkozik értünk a jó Istennél.

Baranyai Sándor káplán.



### Szenvedés tűzében . . .

Ó, Uram ne engedd, hogy a gonosz vágya  
Messze terjedhessen s az ártatlan nyomja.  
Szép a Te világod, de a sátán harca,  
A nemest, a szépet is tiporja porba.  
Veszélyek környeznek, vakondmódra élünk,  
Föld alatt keressük fel kis pihenésünk.  
Katakombák mellett, hős mártirok sirja.  
Bennök sikoly kísért, Nagy Nevedet hívja.  
Poklok szörnyetegi, szárnyakkal szerelve,  
Fekete felhők közt az eget meglepte.  
Tüzet okádva szór, gázfelhőket fújnak,  
Pusztul minden élet, csak romokat hagynak.  
Isten, Te ítéltél, amint jövendőlted,  
Megérdemeltük a vizárt s tüzesödöt.  
De sok az ártatlan, véd meg azok apját,  
Bár felsegitették a gazok uralmát,  
Szenvedő anyákon, óh könnyörülj, Isten!  
Ne legyen sok bánat, Arcod nemesítsen.  
Szenvedés tűzében így tisztulunk újra,  
Mosolyod ha pirkad, virrad a magyarra!  
Kerüljük az ármányt, hitünk csak Tebenned,  
Feltámadásunkhoz kérjük segítséged.

Resztkó Endréné.

## Szent Margit-sziget.

Budapest festői szigetének történeti és régészeti szempontból legérdekesebb épülete a domonkosrendi apácák Boldogasszonyról nevezett temploma és zárdája volt. Alapítása hazánk legszomorúbb korszakára esik.

Szent Domonkos szerzetét hazánkban *Paulus Ungarus*, a bolognai egyetem egyházjogi magyar tanára terjeszti el. A hagyomány szerint maga Szent Domonkos öltözteti be rendjébe. 1221-ben Bolognában van s még ebben az évben Magyarországra küldik a rend terjesztésére. Társaival Győrben kezdi munkáját, innen Veszprémbe és Székesfehérvárra jut. De Veszprémben a domonkos apácák monstorában az alig meginduló szerzetesi életet megzavarja a tatárok betörése. Az apácák elmenekülnek, az országon a pusztulás vihara száguld keresztül... A királyi család is elmenekül *Veglia* szigetére. A fájdalomuk még nagyobb lesz, mert két leánygyermeküket: Katalint és Margitot elragadja a halál. IV. Béla és felesége ekkor fogadalmat tesznek, hogy ha az Ég leánygyermekkel áldja meg őket, akkor azt az Isten szolgálatára fogják szentelni. Kérésük meghallgatásra is talál. Ezért hazatérésük után a gyermek *Margitot Bodómer gróf özvegyének*: Olympiának gondjaira bízák s a kicsike az újra benépesült veszprémi kolostorba kerül. A királyi szülők azonban szeretnék gyermeküket minél közelebb érezni magukhoz, ezért a Duna két hullámkarjától körülölelt szigetet: a Nyulak-szigetét nagyrésztben a Domonkos-apácák-nak adományozza és ott csendes kolostort építtet számukra...

### A nagy zarándoklatok.

Margit királyleány szépségét a durva fehér kámzsa sem tudja elfedni. Nápolyi és lengyel herceg és Ottokár cseh király kéri kezét, de Ő Égi Jegyeséért lemond mindegyikről. 1262-ben leteszi ünnepélyes fogadalmát, ekkor húsz éves és felveszi a fátvölt az esztergomi érsek, a váci és nyitrai püspök jelenlétében. Hihetetlen önmegtagadások és roppant vezeklések jellemzik. *Engesztelni akar a magyarságért!* Bár többször kínálják meg a zárda fejedelemnői címével, állhatatosan visszautasítja és egyszerű apáca marad felavatása után kilenc évvel 1271. február 15-ikén, egy szombati napon bekövetkezett haláláig. Testét ideiglenesen erős, vasal pántolt fakoporsóba teszik, s Fülöp esztergomi érsek a templom főoltára előtt ásott sírba temeti. A sír 12 napig marad fedetlenül, hogy az odazarándokló nép megtekinthesse. Hatalmas oszlopokban jöttek is azok, nemcsak a pesti és budai oldalokról, hanem messze vidékekről is. *Albert* és *Petur* lombardi szobrászok három hónapig dolgoznak Margit vörösmárvány koporsójának vésetein. A szentség hírében elhunyt királyleány testét az új koporsóba helyezték és ugyanazt a finom illatot érezték, mint temetésekor...

Szent Margit halála után mint a mágnes, úgy vonzotta mindig a Szentmargitsziget a zarándokok százeit és tízezreit. Tömött sorokban gomolyogtak a szent romok között, hogy idézzék a Liliomos Királyleány szellemét és töltekezzenek azokkal az

energiákkal, amik a Szent ereklyéiből áradtak. A magyarság mindig tapasztalta, hogy innét tűz és erő lüktet a nemzet fáradt testébe. Ez a megszentelt energia a petyhüdt ereket újra kifeszíti, a felajzott ideg-hárfát lecsillapítja és a bűnöktől megborzott lelkiismeretet aranyosra mintázza.

*Mátyás király idejében érik el a margitszigeti zarándoklatok a csúcspontjukat.* Minden hónapban érkezik egy-két nagyobbstílű zarándoklat az ország valamelyik tájáról, akár a Dunántúlról, Erdélyből, a Délvidékről, a felvidéki hegyekből és a Duna-Tisza közéből...

A mohácsi vész hírére 1526-ban az apácák kénytelenek elhagyni a szigetet, de a következő évben, *Szulejman* és *Zápolya* között kötött szövetség folytán visszatérnek, mert a török nem dülta szét a kolostort. 1529-ben *Szulejman* elfoglalja Budát Zápolya számára, ekkor a szerzetesnők újra elköltöznek, II. Lajos özvegye, Mária hívja vissza őket.

1541-ben kezdetét veszi a több mint másfélszázados török uralom, ekkor az apácák végleg el-



Minden reményünk csak Te vagy! (H. Wynrich)

# Három új magyar püspököt adott az Úr!

Amíg a világ romboló munkája oly kegyetlenséggel száguld végig minden országon, s a Vatikánba is elhallatszanak az ágyúzások, s hullanak a bombák, addig az Egyház feje, XII. Piusz pápa zavartalanul építi az Isten országát a lelkekben. Az Egyház élete nem állhat meg, a nyáj nem lehet pásztorok nélkül a legnehezebb órákban. Veszprém, Szombathely, Szeged őrségét már átvették az apostolutódok. Mind a háromban a kiváló lelkipásztort látta meg Szentatyánk, aki különben is oly egyéneket keres az egyházfejedelmi trónokra, akikben a kormányzó bölcsesség, a mély tudományosság és a

papság és hívek iránt érzett gyengédség és szeretet erénye tündököl. Atyai lelkületet kér ez a világ az egyházi vezetőtől, közbenjáró főpapi szívet, minden lelki veszedelemre intő útmutatást. Hogy ebből mennél többet adhassanak a világnak, azért imádkozik minden magyar, s ezt kéri a jó Istentől a Magyar Barát kisedtábora az új Főpásztoroknak.



hagyják a szigetet. Szent Margit holttestét a koporsóval és ereklyékkel együtt szintén magukkal vitték. Előbb Nagyváradra, 1567-ben Nagyszombatba, végül Pozsonyba, a Clarissákhoz költöznek, ahol az utolsó margitszigeti apáca 1637-ben hal meg. A domonkos apácák elköltözésével a margitszigeti

zarándoklatok is elmaradnak, annál is inkább, mert a Szent ereklyéit is magukkal vitték rendtársnői.

## Népünk új zarándokhelye.

Aki ma végigsétál az egykori Boldogasszony szigetén, ugyancsak elámulhat az ott nyüzsgő sokadalom láttán, akikből azonban vajmi keveset hoz ide a kegyelemkeresés szándéka vagy az élet viszontagságai között eltörődött, bűnökkel sebzett lélek gyógyulásának keresése. Sokan csak a test gyógyulását keresik itt, ahol oly bőségesen forrásznak a gyógyvizek. Mások csak pihenni akarnak a város idegölő munkája után. A legtöbb ember egyszerűen szórakozni jár ide, vagy az annyira divatos sportszenvendéyeknek hódolni... De nem így volt hajdanában! Akkor ez a hely a keresztény magyarság igazi szentföldje volt, amelyhez csak áhitatos szívvel és imádságos lélekkel közeledtek. Már régen romok maradtak csak az egykori szent kolostorból és templomból *s milyen szép volna, ha a régi romjain vagy romjai mellett újra ég felé törnének a Nagyboldogasszony tiszteletére emelt templom és kolostor ívei és tornyai! Akkor magyar népünk új zarándokhelye lehetne a Szent Margitsziget!*

A kék Duna e tündéri szigetének „genius loci”-ja Árpádházi Szent Margit, az Anyaszentegyház legújabb Szentje. Hús a mi húsunkból, vér a mi vérünkben, ki több jót tett népünkkel, mint száz diplomata, ezer államférfi és tízezer katona. Nagyszerű lelki gyümölcsöket termett. Működése nem a zajos világnak, hanem csak az Istennek szólt: *rezekelt és engesztelt az Ő népéért!*

Idézzük hát újra és újra a szellemét és különösen a szenttéavatás esztendejében töltekezzünk az Ő lelkületéből, s igérjük meg neki, hogy újjáépítjük az Ő kolostorát, hogy ott álljon imáitól és vezekléseitől megszentelt paradicsomi földön: a Szent Margitszigeten *mint magyarságunk erkölcsi értékének verhetetlen bástyája és fellegrára!*



Üdvözlégy május hajnala... (M. Grunewald)

# Isten a családban

Dr. Monostory Elekné.

A házasság kegyelmet közlő szentség. Miért nem nevel hát minden emberből angyalt?

Egyszerű a felelet. Annak, aki a kegyelmeket kapja, közre is kell működnie a kegyelemmel. Vagyis: az az ifjú pár, amelynek a kezét Isten fűzte egybe, nem indulhat el, míg meg nem hallgatta a jó Isten reá vonatkozó intéseit. Nagy szeretettel és gondoskodással tanítgatja Isten a házastársakat, csak hogy igazán boldogok legyenek!

Szent Pállal pl. azt üzeni: *Férjek, szeressétek feleségeiteket, mint ahogy Krisztus szereti Egyházát.*

Ennél többet nem is mondhatna. Krisztus közel 2000 év óta szereti az Egyházat (védi, őrzi, megmenti), szeretni fogja a világ végéig. Azon túl, egy örök életen át. Krisztus *hú* az Egyházhoz. Ilyen kitartást, hűséget kíván Isten a házastársaktól is.

Harminc évvel ezelőtt elsüllyedt egy hatalmas utasszállító hajó, a Titanik. Egy Strauszné nevű asszony is utazott a hajón. Láttá, hogy az asszonyoknak helyet biztosítanak a mentőcsónakokban. Ő azonban a férje mellé állt, és azt mondta:

— Együtt küzdöttünk egy hosszú életen át. Együtt örültünk a jó napoknak, együtt viseltünk minden nyomorúságot. Ha már így alakult az életünk, menjünk közösen a halálba is.

Milyen egyetértő, békés élet előzhette meg ezt a közös halált!

Így kell szeretni egyet, igazán, örökre!

Vajjon nem a házastársra nézve legjobb-e az a tudat, hogy a hitvese szeméből hűség tekint vissza rá. Nem maga a megnyugvás, a boldogság-e az, ha tudom, hogy a társam nem hagy el engem soha? Bajban, betegségben, nyomorúságban sem.

Ki ne látna óriási különbséget az ilyen Istenben átélt hűség és. — mondjuk — az oroszországi hetekre, hónapokra kötött együttélés között? Ki kívánná magára vonatkoztatni az orosz házassági törvényt, t. i. hogy az elváláshoz elegendő csupán az egyik fél bejelentése, s akár rögtön más társat kereshet magának? — Ki kívánná ezt: magára vonatkoztatni, mikor tudja, hogy őt *egy* ember szereti, de az igazán és örökre.

És tovább tanítgatja Isten a házastársakat:

*Asszonyok, engedelmeskedjétek férjseiteknek, mint ahogy az Egyház is engedelmeskedik Krisztusnak.*

Ez a mondat befejező része annak a gondolatnak, amit az előbb a férjek hűséges szeretetéről mondtunk.

Ezek szerint a férfi erős két karjával az asszony mellé áll, s a feleség viszonzásból szolgál neki.

Ime az igazán boldog családokban minden fél szinte elfelejti önmagát, és a másikért él.

Az önzetlen családi szeretet tökéletes mintája a názáreti ház. Jézus elhagyja az eget, megalázta magát — az emberért. Szent József elhagyta a független, kényelmes egyedülvaló életet, s vállalja egy család gondját, baját, hányattatását. Názárettől, Betlehemig, Egyiptomig, s vissza Názáretig.

Jól mondja egy neves gondolkodónk: Ahol Krisztus a Király, ott a szeretet a királynő.

Több száz évvel ezelőtt, egy olasz városka Zsacopone di Todi tiszteletére nagy ünnepélyt rendezett. Az ünnepség alatt beszakadt egy hatalmas

emelvény, s maga alá temette Zsacopone di Todi feleségét. A férj lélekszakadva rohant az asszonyhoz. Meglazította a ruháját, s akkor vette észre, hogy felesége az ünneplő köntös alatt vezeklő inget viselt. Az asszony még egyszer, utoljára kinyitotta a szemét, férjére mosolygott és azt mondta:

— Érted viseltem.

Így akarta kiérdemelni, hogy férje a nagy ünnepeltetés között is megmaradjon az egyedül becsületes, igaz úton.

A vezeklő köntös ma már, — mondjuk így — nem divatos. A vezeklő szeretet azonban annál inkább.

Egymás terhét viseljétek, — mondja Szent Pál.

Lám, azért válik a szeretet valóságos vezeklővé, mert hordoznunk kell egymás terhét. Szűrés, kemény köntös hát a vezeklő szeretet. Hiszen a másik fél kosarában számtalan rossz szokás, hiba rejtőzik. De, ha magunkra vesszük, mint hitvesi szeretetünk vezeklő köntösét, egyszer csak felgyel a másik fél, s vállára kanyarítja a mi terhünket. Elég súlyos teher az is. Tele van rosszhajló természetünk súlyos kinövéseivel.

Attól kezdve, férj, feleség, közös erővel hordják a fél-fél terhet.

Így fest a gyakorlatban az önzetlen hitvesi szeretet. Vagy, ha jól mélyére nézünk, nem is olyan önzetlen. Hiszen férj-feleség, közös erővel hordják a fél-fél terhet. Így szebb, békésebb, boldogabb az életük.

Így peregnék az Istenben élő család napjai, tán szenvedésben, nyomorúságban, de *egyetértésben, békében, szeretetben.*



A Szentcsalád legdrágább kincse a Gyermek.  
(L. Cranach.)

# A kecskeméti hívek zarándoklásainak főbb állomásai

Közi: P. Weidner Gottfrid, O. F. M.

(Folytatás.)

Távozás előtt ismét a templom előtti kereszt-  
hez mennek. Majd bent a templomban imával  
vesznek búcsút Máriától és a következő énekkel  
vonulnak ki a templomból:

**Búcsú a szent képtől.** (dal. Gyönyörködjél, örvendezzél.)

Búcsúzásom halld meg, Anya.  
Menny, föld kegyes Asszonya.  
Kérésemet, hogy hallgasd meg.  
Irgalmasságnak Anyja.  
Mária, Mária! jöjj vigasztalásomra!

El kell mennem, búcsút vennem  
Tőled, óh én kegyesem.  
Hozzád hajló én szívemnek.  
Te vagy minden reménye.  
Mária, Mária, jöjj vigasztalásomra!

Im megvallom, nem tagadom.  
Szívem nehezen válik.  
Örömeiben kegyesétől  
Most nehezen távozik.  
Mária, Mária, jöjj vigasztalásomra!

Fogadd el hát, amit mondhat  
S szívem Neked ajánlhat.  
Vedd be, drága Jesse ága,  
Hozzád nyújtott szavamat.  
Mária, Mária, jöjj vigasztalásomra!

Ezen útban légy vezérem.  
Szentséges Szűz Mária.  
Legyen nékem utitársam  
Drágalátos Szűz Anya.  
Mária, Mária, jöjj vigasztalásomra!

Megyek ugyan, de szomorún.  
Mert Tőled el kell válni.  
Drágalátos szent képedtől  
Immár el kell távozni.  
Mária, Mária, jöjj vigasztalásomra!

Imádságom, buzgóságom  
Teneked felajánlom,  
Kérek Tőled segítséget.  
Hogy bűn tőlem távozzon.  
Mária, Mária, jöjj vigasztalásomra!

Reád bizom és ajánlom  
Bűnös lelkem oltalmát  
Kérem a Te Fiaid, Jézus  
Letette vére árát.  
Mária, Mária, jöjj vigasztalásomra!

Most felteszem, emlékezem  
Rólad minden időben.  
Nem lesz oly nap, sem oly hónap.  
Hogy ne legyél elmémben.  
Mária, Mária, jöjj vigasztalásomra!

Nem szólhatok a sirástól,  
Könnyben úsznak szemeim.  
Hogy búcsúzást, elindulást  
Hallnak az én füleim.  
Mária, Mária, jöjj vigasztalásomra!

Valamint most, úgy máskor is  
Kívánlak üdvözölni,  
Itten, e kegyelem helyén  
Szent képedet tisztelni.  
Mária, Mária, jöjj vigasztalásomra!

Kecskemét határába megérkezve énekkel mon-  
danak köszönetet az Úrnak.

**Hazaérkezéskor a földünkre.**

(dal. Hol vagy én szerelmes.)

Hála legyen neked, édes Istenünk,  
Hogy lakóföldünkre engedtéll érnünk.  
Minden veszélyektől megőriztéll,  
Szerencsésen haza vezéreltéll.  
Áldassék szent neved, Uram, ezekért,  
A hozzánk mutatott kegyességédért.  
Fogadd el szívünknek hódolatát,  
Vedd kedvesen lelkünk hálaadását.

Látod, Szent Istenünk, és tudod előre.  
Mi vár és mi jön e föld népére,  
Akaratod szerint kormányozzad,  
Titkodat senkivel meg nem osztod.

Add, kérünk mindenkor a legjobbakat  
Ne nézd az emberi gvarlóságokat,  
Add szent áldásodat határunkra,  
Fordítsd kegyes szemed mindnyájunkra.

Erdemünk szerint ne büntess bennünket.  
Esővel, harmattal áztasd földünket.  
Mert mindezeket más nem adhatja.  
Egyedül Te, mennynék s földnek Ura.

Hazaérve, a templomban a következő imát  
végzik el, melyben hálát adnak a kapott kegyel-  
mekért:

**Út végezetre.**

Hála legyen neked, Jézus Krisztus, hogy minket  
a végtelen irgalmasságodból kegyelmesen e kis  
útunkban és zarándoklásunkban minden veszedelemtől  
megmentettél és megőriztéll! Hogy minket a lakó-  
helyünkre ismét békével visszahoztál, a Te hozzánk  
való nagy kegyelmedért és meghálálhatatlan jósa-  
gédért. Oh Jézusunk dicsérettel és dicsőítéssel mind-  
örökké.

Oh szerelmes édes Jézusom, ki méltóztattál ben-  
nünket e szent útra összegyűjteni a dicsőségedre és  
Szűz Anyádnak tiszteletére. Engedd, hogy e szent fá-  
radalmunk legyen bűneink bocsánata és a tisztító-  
helyen szenvedő lelkek szabadulása.

Oh Mária, a kegyelmeknek és az irgalmasságnak  
szent Anyja, a te mézzel folyó sziveddel ajánl-  
juk fel ezt a bevégzett ájtatosságunkat.

Szerelmes Jézusom! Méltóztassál Szent Anyád  
kezei által bemutatott ájtatosságunkat kegyesen ven-  
ni és érdemeiddel és a Boldogságos Szent Szűz ér-  
demeivel egybekapcsolni és úgy az Atyának bemu-  
tatni.

Mennyei Szent Atyánk! Tekints Szent Fia-  
dra, akiben neked kedved telt, hogy kedvedben élhes-  
sünk. Téged méltón dicsérhessünk, mind itt az élet-  
ben, mind holtunk után és a mennyei boldogságban  
Veled örvendhessünk. Amen.

Az imákat és énekeket részben előénekesek  
ajkáról, részben egy régi kézírással készített füzet-  
ből vettem, melynek az első lapján a következő  
szöveg olvasható: „Énekös és imádságos könyvecs-  
ke. Melyet az Isten dicsőségére és a Boldogságos  
Szűz Mária és Szentek tiszteletére összeszedet-  
tem 1889.-ik évben. Ajtatos zarándokló és buzgó  
hívek számára. Kecskeméten. Irtam Hegedűs  
István“.



A kisebb inással még csak rokonszenvezhetett Jani. Az pedig az udvarban lakó polgárista lánykával. Fifivel szötte a jövőt, aki Lyrát valamikor lenézte a cukrász Janiért, de most négyesben sétált fel Janival, Lyrával s az inással a Gellértra.

Örömmel készülődtek, de Janit lehangoztatta, hogy pénzét megharmadolták.

Inastársa a nagyobb inasra gyanakodott, Jani azonban a durva segédre.

Az idillinek indult jókedvet mérsékelte az esemény s annak meg-megvitatása; amit követett az inaskodás ferdeségeinek meghányása-vetése.

Cukorkára, süteményre telt még a pénz maradványából. Jani tudta, mit kell összevenni, hogy izletes s mégis olcsó legyen az uzsonna.

Lyra torkos nyelvével nyalánkan csettingetett s cicásan nyalta a szája szélét.

— Ó Janika, mért hagyta oda azt a cukros mesterséget a maszatos-szurtos lakatosságért.

Jani bánta is már a hirtelen panaszkodását. Itt mennyit hajszolják, menesztik, de Lyrával egy fedél alatt él és ez vonzotta. A csere miatt egy könnycsepp csordult ki szeméből.

Lyra megérezte a kimondatlan keservet. Részvét kelt szívében, és melegen kereste a fiú tekintetét. Bársonyos nézéssel simogatta, de a napos idő ellenére is borult maradt ez a délutánjuk.

Most már bánták, hogy nem magukban jöttek ki.

Kísérőiket kielégítette, hogy jól belakhattak süteménnyel.

Lyra énekelt, hogy elvonja borulatukról a társaik figyelmét:

*Magas a te házad kunyhóban lakom én.  
Miért is vagyok olyan igen szegény legény?*

Utána Fifi kuplázott. Gramafonokból kikopott hangon remegtetett s recsegtetett. Kis partnerét elbűvölte a torokhang. Ki is nyilvánította tetszését:

— Epen, ahogy a háziék gramafonjában hallottam.

E megnyilvánulásért Lyra feledte bajukat és bánatukat. Leheveredett a fübe s majdnem elpukadt a nevetéstől.

Jani öregesen nevezte meg:

— Micsoda érzéssel csinálta Fifike.

— Hogy volt? — ismételte Lyra, pedig a nevetettségét alig bírta visszafogni.

— Hogy volt! Hogy volt! — csattogott a két fiú is.

A lány nem vette észre az ugratást. Meggyőződve hitte, hogy sikert aratott. Most Janinak fordulva énekelt. Kerek arca eltorzult.

— Te Fifi, nem engedem, hogy Jancsikának dalolj, — mondta tettetett nehezteléssel. — Elcsavarod a fejed!

Fifi kikérte magának a gyanúsítást.

Ha el nem pukkan Lyra a nevetéstől, még összekülönbözés származott volna belőle.

Az egyik félről elsimult volna az ügy, de az inas elhitte, hogy Fifinek ferde szándékai vannak Janival.

Hogy összezörrenés ne legyen belőle, Jani és Lyra hazafelé indultak.

Amazok pedig a nyomukban zsörtölődtek gyerekesen.

\*

Lyra majd felvetette a házat, mikor együtt surolhatott, takaríthatott Janival, aki elfeledte, hogy lakatos inas és otthon gondolta magát falun.

Az édesanyjától kapott levél is a falut árasztotta magából. Kakukfüves dülöutakon járt, pipacs nyílt a szökülő gabonatáblákon, akácós úton csorda kolompolt, mint a Dunántúl kék párás mezein, ahonnan anyja rokonlátogatóban járva írt neki, hová Emit és Kájmit is magával vitte, mert utánuk nem járt még utiköltség.

Tanitónak lenni egyik ilyen faluban, hol Lyrával oldalán egyedül lenne kaputos ember. Tehén, szénaillat, káráló baromfiak, a zöldelő gyümölcsös kicsi iskolaépületet rejt magában, kicsi a templom, csonka a tornya és a harangja meginggallózza a hajnalt, delet és alkonyulatot...

Anyja mégse ezt az áldott vidéket dicsérte a rokonoknak.



Maradj velünk, Uram... (Ingeborg-Psalter.)

— A csajkás micsoda úr — állt dicsekvésre a szája. — Nem dolgozik fél esztendő se, és csövestől, azaz vagonszám terem a kukorica, hízik a drága sertés Bécs számára.

Aztán a fiait s leányát magasztalta. — Gábor két ösztöndíjas tanuló (egy a sajkás falutól, másik az iskolától), Lajost már állás várja, Jelena mint egy királyné. Jenő az apja vére...

Közben elvázott a szíve, amért nem említette Jani sorsát, aki igazán elsőrendű tanuló, aki azonban még Lyra instruálása közben sem tett le a tervéről, hogy falusi ember lesz s ott hagyja a bűnös környezetét. Jani Lyra mellett, bár leányok anyaga volt, de készült a negyedik polgárra. A sántítás Janit, vagy Jani a sántítást elhagyta. Úgy nőhetett el, vagy vigyázott Lyráért?

Lyra is észrevette, s mondta is, hogy kár, mert jól állt neki a becégés.

Jani szorgalmasan végzett Lyrával mindent, bár a lánykának a délutánjai sem voltak szabadok, mert aquareltanulásra járt, amire az anyja szentelt rá.

Jani s Lyra ettől kezdve jóformán csak egy-egy kézzorítással és pillantással válthatott jelt egymással...

Annál dörgölözködőbbé vált hozzá az asszonya:

— Jancsika — szólította kedveskedően — szaladjon csak hamar.

Janiban asszonya becéző szolítása kellemetlen érzést keltett. Csak egy szájról muzsikált fülében a beceneve, Lyráéért, kedvesen. A segédekéről s Vizlnéjéről bántóan.

Inastársai s a segédek szájáról mártírium volt sokszor.

Elvette a fiútól a tisztogató holmikat asszonya s úgy térdelt le előtte, hogy pongyolája kigombolozott és lecsúszott a válláról...

Jani tiszta szeméremmel elfordult tőle.

Az asszony ezt észrevette s csak jobban-jobban verte beteg vére a fiú után, mert már megkívánta, mint Józsefet Putifárné. Azt gondolta, a lányát kell ellenszenvenné tenni Jani előtt. S csak meg se borzongott ettől a gondolattól:

— Kellott neki most is ez a tanfolyam. Nem való háziasszonynak. Csak a cukediért szerette az magát.

Aztán becsalta Janit a hálószobába, hogy megmutassa, mivel kendőzi Lyra az arcát:

— Ha nem kenne, vakarni lehetne arcáról a szeplőt és előszedte a saját krémeit és puderét, mutatta sorra a fiúnak, aki hitelt adott asszonyának, s visszamondta Lyrának.

A lány pulykásan fenyegetőzött:

— Megmondom a papának! Tudok és nagyon sokat!

A nagygarú beszédből hiányzott a tisztelet. Aztán sírásra fakadt Lyra, amiért miket össze nem beszélt róla az anyja.

Erre Jani a saját sorsát panaszkodta végig és a két teremtes sírva borult össze. Gyerek szívükben közös számkivetettséget éreztek.

A sírás megkönnyítette őket. Jani kereste a lány kezét. Inasos vörös kezébe vette a lány finomművű kacsóját. Megcsókolta, ahogy lovagregényekből olvasta.

— Nem vagyok rá méltó! — kapta ki kezét a fiúból.

— De, de. — bizonygatózott Jani, ám több és alkalmasabb szót nem lelt érzelmei kifejezésére.

— Most ne, ne! Mikor a magáé leszek, majd megbizonyítom én, hogy...

S erre kivirított a zuzmarától összecukott lelkük virágkelyhe.

Az asszony azonban tovább fonta a hálót Jani körül.

— Látja, milyen nagy gyerek maga, hogy falhoz állítja az a kis boszorkány! — közelített Janihoz s a haját kezdte simogatni, borzogatni ápolat kezével.

Közben megreszketett a keze az izgalomtól. Aztán hirtelen csókot nyomott a fiú szájára.

Mintha beleköptek volna a szájába, rémes undor fogta el a tiszta, imádságos száját és kiköpött a fiú.

Az asszony felgerjedve lépett felé, amint meghátrált; de Jani fellökte a dajna teremést...

Aztán a hálókamrájába szaladt. A vacokjára borult s zokogott, hogy micsoda fürtelembe lökte apja...

A sírástól alább szállt a keserve. Önkénytelenül hangos imába kezdett:

— Miatyánk, büntess hogyha kell, de

Taníts imára türelemre.

Ki örök égi díszben állsz fenn,

Ó ments meg a gonosztól. Ámen.

S ezt elsóhajtvá, térdenállva, nem vette észre, hogy asszonya a rátárt ajtóból visszafordult. Dult arcán először megdöbbenés, majd megértés rajzolódott ki. Látnia kellett, hogy micsoda vértet kapott e teremtes az imádságból, ami az ő életéből hiányzott. Csúnya bonyolító fantáziája ennek hiányában nőtt ferdére s Jani imádságos jelenete erre a sóhajra indította:

— Ó mért is nem tudok én imádkozni!

Jani nem értette meg a nőszándékát. Újabb kisértéstől tartott. Kapkodva szedte elő holmijait. Belehányta ládájába, s a mellékajtón kiosont az utcára.

Agya nem működött. Kimerült lábszedéssel vonszolta ládáját a vállán a pesti utcákon át. Az állomáson megváltotta jegyét. Beült a vasuti kocsik egyik szegletébe s boldogan elaludt.

### III. RÉSZ.

Lakyné nem tudta, örüljön-e vagy szomorkodjék, mikor túl a dunai útjából megérkezett és Jani fiát otthon találta.

Jó anyához méltóan és hüen inkább örült. Hisz az igazi anya mind a közelében szereti gyermekét. Lakyné áldott keze, gyermekeit egyformán szerető szíve csak annyiban oszlott meg, hogy a kitünően tanulóval eldicsekedett. Otthon azonban a szenvedőhöz simult már.

A fiú senkinek sem bírta vérző sebeit felnyitogatni, mint anyjának.

A kis tehén is örült, mert elárvulásából újra gondos kézbe került. Nagy fülét széttárta, s rábődült Janira, mikor belépett az istállóba. Jani vakarás s etetés közben elpanaszkodta anyjának, mint örtek a tisztasága ellen, mint akarták lopásra bírni.

A korán hajnaló nyári időben bekopogtat ablakokon valaki:

— Megölték a trónörököszt és feleségét Sarajevóban...

A dinasztiahü csajkásokat nem ragadta el Ferenc Ferdinánd politikája. A nagyszerb álmok éltették őket. Már gyermekeik ajkán kicsattant a magyarok felé a kiutasító jelszó:

— Eredj a Homokra! A Homokon a helyetek!  
Csajkáson hirdetés jelent meg, az utcasarkon-  
kon, hogy ha bármiféle politikai megmocsanást  
vesznek észre, felgyújtják a falut. A higgadtabb  
fejek rárezzentettek a kolomposokra: „Szerencsét-  
lenné ne tegyétek a falut!”

Egyenlőre ájulasztó, fulladást idéző fülledt  
csend terült a falura.

A szenzáció, úgy látszott, elült az arstätteni  
kripta ajtájának becsukódásával.

Azonban Csajkáson naponkint temetés volt.  
Soha ilyen halálozást nem látott a nagy falu. Az  
alföldi méretű faluban is feltűnt a sok temetés.  
Csendőrök állították meg a halotti menetet. Szu-  
ronnyal feszítették fel a koporsót s halott helyett  
bombát, gránátot fedeztek fel a deszkák között.  
Felásták a sírokat, egész arzenál került napvilágra.

Más nem történt: a péterváradai erőd udvarán  
néhány kolompos a szívére kapta a tenyerét. A  
törvénytörők előtt csúsztak s másztak, a csajkás hű-  
ségüket horgászták fel. Az utolsó felvonáskor a  
puskátűz s akasztófa előtt lázítóan éltették a szerb  
cgyezséget.

Szabácsot már bevette, magyar vért hullatva,  
a közös hadsereg.

Lakyné újságból olvassa. A nagy eperfa alatt  
az utcai lócán.

Arra megy egy vén rác és megtudakolja:

— Áll-e még Sabac?

— Bevették.

— Nem lehet az — hajtogatta fejét hitetlenül.

— A notár mondta: Kemény dió lesz a!

A vén bocskoros tovább kocogott. Talán ott  
volt Szenttamásnál, mikor piramist raktak a ma-  
gyar fejből s menekült, mikor a vérük, Damja-  
nics szétverette bandáikat a vörös-sipkásival.

Szabácsot azonban ott kellett hagyni más szer-  
zett területtel együtt a muszka hadüzenet miatt  
Rémhírek terjengtek:

— Csajkásnál ötszáz komitácsi tört be s fosz-  
togat. A magyarokat halomra öldösis!

Negyvennyolc emléke ujjult fel Lakykában:

— Mi tévők legyünk? — töprengett a családi  
tanácsban Laky.

— Ha itt maradunk, az életünk örök kockán  
forog — mondták a fiai. — Ha menekülünk,  
megmarad az életünk, s még újra beszerezhetjük,  
ami elpusztul. Leveleket küldöztek zét a roken-  
sághoz, elosztódtak erre arra.

Jani lábát megviselték az izgalmak. Újra sán-  
titani kezdett. Kiújult szenvedésében 'vra göndör  
szöke fejére gondolt, írt neki, hogy Ellásra helyez-  
te a menekülő családja.

Szorongva várta a választ. Félt, hogy a lány  
anyja elfogja levelét s megsemmisíti.

Elláson kocsmá, mészárszék, fűszeresbolt s  
postaügynökség egy fedél alá szorult. Ez a lelkek  
beszédét közvetítő hivatal Jani kezébe került.

Delente rokona a konyhán volt elfoglalva.  
Jani ügyesen osztotta zét a leveleket. Boldogan  
csúsztatott zsebre közben egy lila borítékot. Meg-  
simította szíve felett, a belső zsebében. Elolvasásra  
nem került a sor aznap, mert az üzletbe forgalmas  
nap köszöntött be. Csak vacsora után, dajkálás  
közben jutott hozzá a levél felbontásához.

A gyerekkocsi tengelyére tette lábát. Talpával  
eltávolította a kocsit. Majd visszavonta. Gyöngé-  
den. Egyre gyöngédebben. A levél olvasása közben  
pedig egészen ellágyult, apásan toligálta, gördítette  
a kerekeket.

— Elvégzem a képzőt, tanító leszek s Lyrát  
kimentem a pokolból. Aztán falun gyerekeket ne-  
velünk...

Apás érzéseit a rokon csecsemőn gyakorolta.  
Megigazította a kicsi fejkötőt, paplanát. Tanulta  
apás szerepét. A konyhán már nem a rokonát gon-  
dolta, hanem Lyrát. Teljesen beleélte magát jövő-  
jükbe.

Újra előhúzta a lila borítékot s újból olvasta:

... Mért ment el ily hirtelen. El sem búcsú-  
zott. Itt azt mondják, hogy megszökött. Anya azt  
mondja. Nem inasnak való, élehetetlen uri fajta.  
Nem inasnak való.

— ... Földcsuszamlás történt családi életünk-  
ben. Anyának valahova menni kellett volna pénz  
zsarolni... Apa valami bourgoit szidott... Nem  
tudom mi az. Maga okos Janika, a számtant is meg-  
oldotta helyettem mindig...

\*

Lakyné zétküldött leveleire, mint Nőé galamb-  
jaiból, csak egyre érkezett a válasz.

„Kedves testvér, ide gyere. Csönd, végtelen  
nyugalom, a Hollóköt, Rezivárát, Tátikavár rom-  
jait ölelő erdők tiszta levegője fogad. Ha déli szellő  
lendül, a Pannontenger habjainak zúgását is elhoz-  
za magával. A Hollókő bazalt oromzatáról, Rezi és  
Tátika vállalai között, derült időjárásról meglátni a  
Balaton tükrös hátát. Igaz, hogyha lubickolni  
akarnánk benne, úgy járnánk, mint a felvidéki  
lakó, a szomszédjához átbeszélgethet, de ha meg  
akarja látogatni, másfélórás útba kerülne az átbál-  
lagás... Hozd magaddal a kis fiadat is...”

(Folyt. köv.)



Téged rendelt jó Anyánknak az Isten Fia.  
Azért áldunk örörendezve, ő, Szűz Mária!  
(M. Grünewald.)

Budapest, 1944. III. 3.

A következő levelet kaptuk: Napokban tapasztaltam és már nagyon sokat hallottam fiatal lányokat panaszkodni, hogy szeretnének egy szerzetbe lépni, de kiskorúak és szüleik nem adják meg a beleegyezésüket. Kis lelki barátnóm, aki nagykorúsítva van, megszökött hazulról és belépett a „Szent Domonkos” rendbe. Mikor megtudta az édesanya, annyit könyörögtek, annyit sírtak és zaklatták, míg teljesen a zárjai rendet és csendet felborították, és az újoncmesternő kénytelen volt a kislányt hazaküldeni. Annyira éreztem, hogy helytelen volt ez az erőszakoskodás, hogy nem volt lelki nyugalom, míg ezen a kis cikkem által minden szülőnek a lelkére köthetném, égethetném: „Ne féljete a gyermekeiteket az Isten szolgálatára adni.” Ha lehetséges volna, úgy kérném egyik számban ezt a kis cikket közölni.

*Kedves Szülők!*

Ez a pár sor most különösképen Nektek szól, de még inkább az édesanyáknak.

Tudom, hogy minden szülőnek és még inkább az édesanyának a gyermek a mindene. Értük éltek és haltok. Természetes, ez kötelességek is nemcsak a gyermekkel szemben, de leginkább és elsősorban a jó Istennel szemben. De most mondjátok, ha a jó Isten egyik gyermeketeket az Ő szolgálatára hívja, de különösen, ha egyetlen gyermeketeket hívja az Úr, ti akkor mit csináltok?...

Zúgolódtok, szidjátok az Istent, erőszakoskodtok, mert nem akartok lemondani gyermeketekről. Azt mondjátok: nem mondom le egy gyermekemről sem, mert mindegyiket egyformán szeretem. Ez nagyon szép, de mondjátok csak, a jó Isten nem szeretett jobban, még a gyermekednél is?...

Mit szándékozol tenni gyermekeddel? „Persze férjhez adom és majd boldog lesz, mint én.”

Erre csak azt felelhetem: Szülők, édesanyák, nem gondoltok sohasem arra, hogy esetleg rossz-

szul adjátok férjhez és boldogtalan lesz gyermeketek, mert teljesebb az Isten legszentebb akaratára. Kieszközli még a ti számotokra is azt a kegyelmet, amit ti esetleg magatok nem tudátok.

Szülők! Édesanyák! Értsétek meg, nem veszi el tőletek gyermeketeket az Isten, hiszen csak az Ő szent szolgálatára hívja őt!

Ok ez a szomorkodásra? Nem. Ellenkezőleg, nagy boldogság, öröm és hála töltse el szíveteket és lelketeket, mert az Úr a te fiadat, leányodat hívja.

Szeretnék most olyan helyen állni, ahonnan mindenki hallja, és olyan nagy hanggal felétek kiáltani, ahogyan azt érzem lelkemben.

„Szülők! Ne féljete a gyermekeiteket az Isten szolgálatára adni!”

Ferences szeretettel:

**Hajnal Edith**

Bp., Szent István városi D. L. tag.



**Polgári.** Beszámoló az elmúlt év munkájáról.

Vizkereszt napján a Betlehemi járszónál elvégeztük a Kisdéd Jézus litániáját és a templomból mentünk egy kedves tagtársunk, *Murvai Cecília* temetésére. Az úton míg a temetőbe kísértük elvégeztük lelkiüdvéért a szeráfi rózsafüzért. Pár nap múlva szentmisét mutattunk be érte az Úrnak a közös pénztárból. *Márciusban* egy kedves testvérünk, *Baráth István* temetésén vettünk részt. Útközben a szeráfi rózsafüzért mondtunk el és lelkiüdvéért szentmisét mutattunk be a közös pénztárból. Nagypénteken, nagyszombaton szent-ség-imádási órákat tartottunk félóránként váltották egymást a testvérek. Szentsír díszítésére virágokra 10 P-öt adtunk a közös pénztárból. *Pünkösöd első napján* szentsegimádást tartottunk, a testvérek félóránként váltották egymást, E hónapban a gyűlést nem tudtuk megtartani.

mivel *Szentháromság*-vasárnapján a kácsi búcsún voltak nagyjából a testvérek. *Úrnapián* a sátorok díszítéséhez a testvérek virágokkal járultak hozzá. *Péter Pál napján* a Prépost úrnak lelkicsokrot nyújtottunk át a testvérek nevében. *Augusztus 15-én* a helybeli búcsún részt vettünk. 3. vasárnap a gyűlést megtartottuk, ahol a Tisztelendő Főnök szép lelkiolvasmányban részesített. *Szeptember 8-án* a szentkúti búcsún vettünk részt egyaránt a testvérek. 3-ik vasárnap a gyűlést megtartottuk, amelyen lelki vezetőnk *Turi Atya* mondott szép beszédet arról, hogy apostolkodjunk. *Szent Ferenc Atyánk* sebhelye tiszteletére egy testvérünk misét mondatott, s utána való vasárnap általános feloldozásban részesültünk. *Október 3. vasárnapján* a rendi gyűlést megtartottuk, amelyen a Prépost úr is megjelent és kért bennünket, hogy apostolkodjunk, hogy minél többen lépjenek be a harmadikrendbe, és ha lesznek jelentkező újoncok, Ő majd beszédet tart nekik, hogy mi is a harmadikrend és a szószéken is kiadta, hogy minél többen lépjenek be a harmadik rendbe és Ő majd felvilágosítással szolgál. *Szent Ferenc Atyánk* névnapján egy kedves testvérünk misét mondatott a tisztelet-

re és ezen mindannyian megjelentünk, utána következő vasárnap általános feloldozásban részesültünk. Egész évben hetenként szegénylátogatáson van két-három testvérünk. Hat testvérünknek van zárdában leánygyermek. *Tardi Mátyásnének* 1. özv. *Hamar Istvánnének* 4. *Molnár Istvánnének* 2. *Molnár Istvánnak* 1. *Kártik Jánosnének* 1. *Lukács Józsefnének* 1. *Folyóirataink:* „Magyar Barát”, „Szentföld”, „Isten Dalosai”, „A Szív” újság. 3. *vasárnap* a gyűlést mindig megtartottuk, amelyen lelki vezetőnk, *Turi Atya*, vagy a Tisztelendő Főnök tartott előadást. Karácsonykor mi se feledkeztünk el a szegényekről, a szegényház 12 szegény lakójáról, fehérneművel, ágyneművel, élelmiszerekkel ajándékoztuk meg őket.

**Szeged.** Szent Ferenc III-ik Rendjének évi beszámolója az 1943-as évről. *Taglétszámunk:* 1944. január 1-en 29 fogadalmas testvére és 199 fogadalmas nővére van a rendünknek. Vezetőnk *P. Szigli Theofil*, özv. *Czérna Sándorné*, Szerafina előljárónő és *Frischák Márton Frigyes* előljárónk. Rendi községünk 18 tanácsosi körzetbe van beosztva. 1943-ban fogadalmat tett 5 újonc-testvér és beöltözött 15 jelölt. *Gyűléseink:* Minden hónapban egy elszá-

moló és előjárósági gyűlést tartunk. Az elszámoló gyűlésen a perselypénzzel folyóiratok előfizetési díjával és a szakosztályvezetőknel befolyt összegekről és kiadásokról számolnak be. Előjárósági gyűlésen Igazgató Atyánk szentírásból olvas fel és a felolvasáshoz magyarázatot fűz. A szakosztály vezetők részletesen beszámolnak működésükről, a tanácsosok megteszik jelentéseiket, az előjáróság megbeszéli a következő hónap teendőit. Az előjárósági gyűlésről jegyzőkönyvet vezetünk.

Minden hónap 3. vasárnapján reggel a 6 órai szentmisével kapcsolatban tartják a templomi gyűlést, délután pedig a teremgyűlést.

Minden hónap utolsó vasárnapján Igazgató Atyánk konferenciabeszédet tart. Ez igen népszerű lett, szép számmal hallgatják idegenek is. Felrúzzák a mai életkörülmények között elfásult emberek lelkét. Minden hónapban van önkéntes vállalkozó, aki felolvasásaival hozzájárul ahhoz, hogy ki-ki az elgondolását ilyen módon közölhesse. 4 esetben kedves kis műsor övezte a konferenciabeszédet. E kísérő műsort a rend kötelékében levő kulturális szakosztály tagjai rendezték. Szakosztályok jelentése: **Hítbuzgalmi csoport.** A III. Rend élő tagjainak szándékára 12, a meghalt testvérekért 14 szentmisét mutattunk be, s ezeken közösen járultunk a szentáldozáshoz. Azonkívül közös szentáldozást végeztünk 59 esetben. Pápai áldást kaptunk 2-szer. Általános feloldozásban részesültünk 32-szer. Lelkigyakorlatot tartottunk 1-szer, triduumon résztvettünk, szentegimádást tartottunk 2-szer. Áprilisban fogadalmat újítottunk. **Ostyasütő szakosztály:** 15 nővér működött közre az ostyasütésnél. 3020 drb. miseostyát és 125.500 drb. áldoztató ostyát sütöttek. Bevételeük 33.52 fillér, kiadásuk 29.38 fillér volt. **Kegyertárgy osztály:** A kegyertárgyforgalom ez évben a nehéz beszerzési viszonyok miatt csekély volt. A bevétel 446.24 fillér, a kiadás 637.31 fillér. Jelenlegi készletük 940.55 fillér értékű kegyertárgy. **Szegénygondozó szakosztály:** Nagyobb segélyezés 5 alkalommal volt. Húsvétnapján 120, május 16-án Öszentsége XII. Pius pápa jubileuma alkalmából 120, június 13-án 271, július 4-én, főtisztelendő P. Vencel házfőnök plébános úr ezüstmiséje alkalmából 200 és szeptember 28-án, névnapján 100 szegény kapott ebédet. A szegénygondozó szakosztály bevétele 3421.90 P, kiadása 3199.64 P. Ezenkívül 19.25 mázsa élelmiszer gyűlt össze. 983 szegénylátogatást végeztek. **Missziós szakosztály:** 18 testvér dolgozott mint terjesztő. A Ferences Missziós Szövetségnek minden renditestvér tagja. **Könyvtár:** 518 kötet könyv van a könyvtárunkban. Ebből 248 lelkiolvasmány. Ez évben 45 testvér 228 könyvet olvasott. **Kulturális szakosztály:** Két műsoros teadélután rendezett. Bevétele 237.30 P, a kiadás 169.74 P. volt.

**Sajtóosztály:** A Magyar Barátot 116 testvér járátja. **Bajtársi szolgál-**

lat: 180 hadbavonult családjánál a bajtársi szolgálatot 8 nővér végzi. 983 látogatást végeztek. **Rózsafüzértársulat:** melynek keretén belül sok III. rendi testvér működik. Bevételeük 1635.52 P, kiadásuk 1489.12 P. A kiadások az oltárok díszítésére szánt virágokra és gyertyákra mentek. Az oltárdíszítésre 908.72 P-t adtak ki. 6 rendi testvér végzi az oltárdíszítést.

Hálát adunk a jó Istennek az egész évben kapott kegyelemért s körmük továbbra is, adjon erőt, kitartást a munkánkhoz.

**Böröcsök Árpádné Rita**  
titkárnővér.

**Debrecen. Beszámoló.** Amikor szerete az úton harcokcsik dübörögnek, a levegő csendjét repülőképek, bombák, gépfegyverek, ágyúk bömbölése, sistergése, zúgása zavarja meg; városok, falvak válnak a földdel egyenlővé és mindenütt emberi sirástól és jajtól hangos a halál útja. — akkor a Debrecen városához tartozó Nyilastelepen egy új Kapisztrán János harcol az életért és a lelkek békéjéért. A végtelen agilis és fáradhatatlan P. Kiss Szaléz ferences plébános és rendtársaival az élükön egy új hadsereg indult el a Krisztusi szeretet jegyében és csendben, zajtalanul, csak a szeráfi szeretet zenéjétől kísérve végzi apostolkodását Szaléz atya jelszava szerint: „Úgy adj, hogy azt csak a jó Isten lássa!” Alig egy éve vannak városunkban a ferences atyák és máris teljesen új útra terelték a katolikus lelkeket. Ma itt élet van, a lélek Isten felé tör és mindig több és több csatlakoznak Szent Ferenc katonái sorába. Márc. 25-én lesz immár a 3-ik beöltözés, melyre a legnagyobb bensőséggel készülnek. A régi és az új tagok, sőt a jelöltek is vették sietnek plébánosuk segítségére lélekmentő munkájában. Ezt mutatja az a gyönyörű eredmény is, hogy a karácsonyi segélyezés alkalmával 11000 P. értékben tudtunk szegényeink nyomorán enyhíteni. 14 tanyai körzetben nem volt egyetlen szegény család sem, ahol ne érezték volna a ferences szív melegét. Cipőt, ruhát, télikabátot, élelmet, tüzelőanyagot osztottunk széjjel. Az 5 szakosztály tagjai vállalva és megértve az idők szavát, — minden akadályt leküzdve — dolgoznak a lelki és anyagi felemelkedésért. A szociális szakosztály a ruhaneműk beszerzésé, elkészítésé, a kultúrszakosztály az ehhez szükséges anyagiak előteremtésén fáradozott, ugyanakkor a telep kulturális igényeinek kielégítését is tűzte célul. Kéthetenként ismeretterjesztő előadásokat rendez nivós kísérő műsorral. Ezenkívül nagyobb szabású eseteket, mint pl. jan. 29-én a MÁV. műhely dísztermében előadták Varga László: Tulipános király c. 2 felvonásos gyermekoperettjét, melynek szereplői a ferences ifjúság közül kerültek ki és nagy rutint mutató és minden dicséretet megérdemlő játékkal páratlan sikert arattak. Ez alkalommal az egybegyűlt fényes és a ter-

met zsúfolásig megtöltő közönség a plébános atyát, P. Kiss Szalézt névnapja alkalmából talán soha nem tapasztalt meleg ünneplésben részesítette, melyben felekezeti különbség nélkül nyilvánult meg az iránta érzett hála, szeretet és megbecsülés. Mély hatást keltő, izig-vérig magyarságról tanuskodó beszédjét szünni nem akaró tpsossal fogadták. Az egyetlen est tiszta bevétele a 2000 P-öt meghaladta. A világi renddel párhuzamosan megalakult a Szt. István férfigyesület, újabban pedig a ferences levételek egyesülete, mely a ferences ifjúsággal karöltve igyekszik önmagát nemesebb, magasabb célok felé irányítani. Kicsinyeinkről is gondoskodás történik, mert a nyári játszótér helyett mozielőadásokkal, mesejátékokkal szórakoztatják a jó ferences atyák gyermekeinket. A rövid beszámolóból is kitűnik, hogy mennyire fellendült a telep élete, mióta a ferences atyák köztünk élnek és ha még hozzávesszük azt az egyetlen statisztikai adatot, hogy az 1943. évben 30.400 szentáldozás volt, akkor bizvást mondhatjuk, hogy a jó Isten különös kegyelmének köszönhetjük, hogy a ferences atyákat hozzánk küldte.

özv. **Guthy Istvánné**  
titkárnő



**Szent József tisztelete** a kereszténység gyengéd Mária-tiszteletének liliosmos hajtása. Szűz Mária örök szüzességébe vetett hitünk imában megszólaló vallomása. Legújabb kultuszfüzetünk Szent József tiszteletét állítja a keresztény családok életébe. Mert háború idején, a családok millióinak szorongásában, egyikünk se feledkezzék meg Szent József hatalmáról és védelméről. Ára 60 fillér.

**Szent Ferenc tisztelete** c. imafüzetünk ismét megjelent. A magyar hitek hagyományos szeretetét mélyíti el ebben a szeretettől megfosztott „hűlő világban” — amint az Egyház is imádkozza ünnepén — Szent Ferenc szelleme. Ára 60 fillér.

**Vácott** van kiadóhivatalunk, immár egy éve lesz nemsokára, előfizetőink azonban még ma is Gyöngyösrre irányítanak igen sok megrendelést. Így csak késve kapják meg kívánt dolgoikat. Ezentúl mindent ezen a címen rendeljünk: **Magyar Barát kiadóhivatala, Vác.** A cikkeket és a folyóirat tartalmára vonatkozó ügyeket azonban továbbra is Gyöngyösrre kell irányítani.

**A Magyar Barát csekkje** is zavarba hoz többeket. Gyöngyösrre van irányítva, mert ott vezetjük a könyvelést.

# G A L A M B D Ű C

## IFJÚSÁGI ROVAT

Rovatvezető: Dr. Monostory Elekné  
Eger, Vécsey-utca 25 szám.

### RESURREXI! — FELTÁMADTAM!

Találón mondja Kempis Tamás: Ma sokan vágyódnak Jézus országára, de kevesen vállalkoznak a keresztjére.

Golgota nélkül nincs feltámadás, kereszt nélkül nincs mennyország.

Pár évvel ezelőtt egy kis hegyvidéki falucskában töltöttem a húsvéti ünnepeket. Vasárnap már kora hajnalban elindultunk — mint ők mondták — az üdvözítő köszöntésre. Akkor úgy láttam, hogy az éjtszaka szürke árnyai és a lassan ébredő nap pici sugárkái harcolnak egymással. Boldogan nevettem. Tudtam, hogy a világozágnak győznie kell a sötétség felett.

A templom előtt hatalmas köfeszület állott. Előtte néma áhitattal térdelva imádkozott a falucska apraja-nagyja. De nemsokára megszólalt a kis harang, felnyitja a kapu és egy gyönyörű kép tárult szemem elé. Az oltár előtt, hóvirágerdő közepén tündöklött, ragyogott felemelt kezével diadalt, üdvösséget hirdetve a megdicsőült Krisztus szobra. Feje felett diadalív: — Resurrexi! Feltámadtam! — És a pici falu egyszerű lakói a gyermeki csodálkozás kifejezésével arcukon mosolyogva zúgták: Alleluja... Alleluja...

Be jó lenne ezt a mámoros boldogságot, felkiáltójelként az életbe állítani! Lépten-nyomon könnyel, fájdalommal, szenvedéssel találkozunk. A csüggedt, komor keresztvisezők irtóznak terhüktől, nem gondolva a feltámadásra. Pedig húsvét hajnala átalakítja az ember lelki hangulatát. A harang ünnepi szava a szívekbe alleluját hozsannázza. Kertté változik a föld!... Krisztussal ébred életre a tavasz színpompája. varázslatos szépsége. Húsvét a dicsőség örömnappja. erőt, fényt sugároz az Életbe: Győzött a jószág, az igazság és a szeretet... nincs halál!

**Bencze Mária,** Budapest.

### ANYÁK NAPJARA.

(Május 8.)

Anyám, e szó imádság nekem.  
Az ajkam legszebb imádsága.  
Föl is vésem nagybetűkkel  
A lelkem márványfalára!...  
Csak egy szó, az Isten neve.  
Szébb, ragyogóbb nála!...

**Pintér József,** Kecskemet

### KIT KERESTEK?...

Érdekes képet láttam. Egyik sarokban a Háromkirályok alázatos Istenkereső alakja siet a csillag után. A másik sarokban pásztorok mennek a szent éjjelen az istállócska felé. A harmadikban Heródes katonái áll-

nak az Úr első kis vértanúival. A negyedik sarokban Judás, csókkal, hamis szeretettel siet Jézushoz. Középen áll Krisztus és kérdi: kit kerestek?...

Néztem sokáig a képet s utána önkéntelenül a közelben lévő kis kapunába vitt a szívem. Letérdeltem Előtte. Mintha hallottam volna a hangját: kit keresel? Megremegett a szívem: Téged Uram, Téged, a fénylő, végső nagy Szent Célt. Sötét van itt. Te vagy a Világosság, az én világozósságom. Kicsi földdarab vagyok. Milyen jó segítségeddel felemelkedni, hogy a szereteted átvilágítson.

Egyszer, ha majd barna földruhámot levetem, elvégezve, ami itt várt rám — remélem — fehéren, könnyen szállok Hozzád, és még szédültem a Te országod boldogságától. szemtől-szembe mondom majd Neked: Téged kerestem a lelkem...

**Mecseki Gitta.**

### ANYÁNK SZÍVE.

Anyánk szíve friss, tüzes, dobogó.  
Anyánk szíve krisztusi lobogó.

Anyánk szíve az Isten szent vára.  
A szeretet kulcsa nyitja, zárja.

Anyánk szíve csodás főfőhér táj.  
Minden piszok, minden bűn neki fáj.

Anyánk szíve szövetnek, szent fáklya,  
Öntüzeiben égő bíbor-máglya!...

**Fenyvessi Annuska,** Csorna.

### BÜKKSÜRŰHÖZ.

Bánatos az idő. Eső szemerkél, a madarak is búsan csicseregnek. Velem szemben, lankás dombon a Bükksűrű összegubbaszkodva, fázósan didereg, pedig tegnap még boldog-gondtalanul susogott a meleg simogató napsugarban. Szinte felemelkedett a kéklő felhők fölé, álmódózn, — ki tudja, mire gondolt?

Talán előre sejtette a mai barátságátalan, esős időt, látta valahol messze a nehéz, esőthozó felhőtárgyakat, a hideg szél közeledtét érezte talán. — nem tudom...

Kár búsulni, kedves Bükksűrű... Nézz arra, ahol szakadoznak az unalmas felhők! Nézd, hogy hálnak meg egymásután a sötét felhőhabok. Fájón búcsúznak, de mi nem sajnáljuk őket: csak menjenek!... Ne félj, győz a Napsugár minden Sötét felett! Nézd csak, az eső is elállt... Szép idő lesz újra, gyönyörű napos, márdárdalos, kacagó idő. Virulj hát Bükksűrű! Rázd le magadról a nehéz esőcseppeket, fordulj minden ágaddal a nagy Nap felé! Bizón, zölden... Meglátod, elfelejtet az előbbi fájdalmat, bánatot, elmerülsz végtelen Sugarában, mint gyermek az anyaiöbölben... S ha jönnek újabb felhők, Te csak bizz szép Bükksűrű, mert ismét eljő a Nap, felűdít, megfürdet áldott, meleg sugarával...

**Lítvay Piroska,** Nagykanizsa.



Újra ég a húsvét-gyertya,  
Minden vigad, alleluja:  
Feltámadott Jézus!

### FELELŐSÉG!

Nem voltak világmegváltó tervei. Nem akarta megépíteni a szárnynélküli repülőgépet és a holdrakétát. Egyszerűen csak dolgozni akart. Nem a pénzért, — hiszen élhetett volna kis vagyonkájából, — hanem mert érezte: dolgoznia kell.

Elvégezte a műgyetemet és gyárba került. Dolgozott reggeltől délig, déltől estig. Munkája után hazament és tanult, képezte magát. Érezte, hogy amit eddig magába szívott, az még nem minden, az egészek csak igen kis része. Ő az egészet szeretete. Nem tetszett neki, ha munkái nem végezték el a kiadott munkát. Meghallgatott azonban mindekit, és az értékes dolgokat megvalósította, a kiváló embereket kiűntette és előléptette.

Egyszer, — ősz lehetett, — fiatal tanonc került az osztályára. Minden új embert nagyon megfigyelt. Látta, hogy a kis inas, nem úgy végzi a munkáját, ahogy kellene.

Egy délután behívatta magához az irodába.

— Hogy hívnak, mikor és miért jöttél?

A fiú megszeppenve válaszolt:

— Arató Péter vagyok, három hete jöttem, hogy dolgozhassak.

A mérnök apai jószággal nézett vissza rá:

— Kedves fiam! Tudod-e te, mi az: dolgozni? Tudod-e, hogy minden munka felelősséggel jár? Es felelőség nélkül nincs eredmény.

A fiút átvillanyozta a szavak mögött sugárzó őszinte becsületesség. Úgy érezte, most szólnak hozzá először komolyan, — az életről.

Felkapta a fejét, a mérnök szemébe nézett, s — maga sem tudja hogyan, — szinte repült vissza a munkapadjához.

**Piukovich István,** Mohács.

(Folytatás a fedőlap 2. oldaláról.)

szimbolizmusban éltek, újabb lehetősége támadt az istenszolgálat értelmezésének. Most már nemcsak az eszmét, hanem az élet lüktetéséből és fejlődéséből kivont jelrendszert is a maga új világának jeleivel kellett összhangba hoznia, korszerűen értelmeznie, s egyénileg megragadnia. Ez az elkerülhetetlen magatartás már igazi néprajzi jelenség volt.

Az Egyház terjedésével vejejárt, hogy a megkeresztelt népekhez már valamely más nép liturgiájával, elsősorban a misszionáriusok egyházának saját liturgiájával indult meg az egyházi élet. Még több alkalmat teremtettek a talán jelrendszerében is idegen liturgia egyéni értelmezésének és felfogásának. Ez már sajátosan a mi esetünk. Amikor a magyarság keresztvízre hajtotta fejét, a misszionáriusok már meglehetősen szilárd liturgiával ajándékozták meg hazánkat. Tagadhatatlanul idegen volt a nyelv is, a jelrendszer is. Oly természetesen virágozott a hivatalos liturgia klasszikus formái mellé a néprajzi vallásosság gazdag lehetősége. S nincs az a hűségesen magyarázó hittérítő, aki megakadályozhatná, hogy a magyarság a maga pogányságából hozott egészséges vallási igényei szerint ne alakítson, utána ne érezzen, hiedelmeket és szokásokat ne fűzzön az Egyház hivatalos formáihoz. Ép ezekben a néplelek építette keretekben kapott az Egyház otthont a magyarság szívében, s forrt vele eggyé úgy, hogy kereszténység és magyarság egyet jelenthetett. Így született meg a magyar vallási néprajz világa.

Két jelrendszer került egymás mellé: az egyik a hivatalos egyházi, a másik a hagyományos népi. Az egyházi maradt évezredek formáiban, a népi pedig alakult nemzedékenként. A keresztény eszme térhódítása útjában nem jelentett gátlást az, hogy a néprajzi vallásosság itt-ott nemcsak utánaérezte az Egyház liturgikus jelrendszerét, hanem a régi pogányságból is mentett át formákat, alakításokat, maszkirozásokat. Csak a jelrendszer volt a régi, az eszme mindenestül keresztény volt már. Jeleket feltalálni nagy zsenik dolga, eredeti jelképek ritkán születnek. Ép ezért fennállásuk is tartósabb, mint az eszméé. Az eszme változhat, a kifejezési eszközök azonban a legtöbbször régiek, hagyományosak. S az eszmén nem homályosít a kifejezés, csak hű legyen. s mennél többet felszínre hozzon a láthatatlan mélységekből. De végre is, ha a jelrendszert szorosabb vizsgálat alá vesszük, rájövünk, hogy a jel sem a régi mindenestül. Csak hasonló a régihez, hisz új eszme, új lényeg, új szerep, új kifejezés az, amit jelez. Nem azonos a régivel, hanem újjáéledt, újjászületett mása a réginek.

A befogadó és a befogadott kölcsönösen hat egymásra: a liturgia felsőbb és tartós hatására a néplelek is visszahat, s a maga lelkivilágának megfelelően tükrözi a reá esett sugarat vissza. De így lesz a liturgia és az élet rokona egymásnak, s olvad harmonikus egységbe istentiszteletében épúgy, mint a pap latin imája és a hívő anyanyelvű éneke az Isten egyházában.

3. A NÉP FOGALMA. — Most már eléggé megérett a felelet arra a kérdésre, kiket is sorolunk a nép fogalmába? Amint láttuk a hagyományt tekintettük a nép egyik alapvető kritériumának az Egyház és a népiség, illetőleg a liturgia és népi vallásosság egymásmelle-állításában, s így meglehetősen nagy körét

biztosítottuk a nép fogalmának. A néphez számítottuk mindazt, aki az Egyházzal, illetve a liturgiával szemben mint befogadó alany megalkotta a maga egyéniségének megfelelő tükörképet, a maga jellemének adottságai szerint értelmezte az Egyház hatásait.

S legjobban tesszük, ha továbbra is a hagyomány vonalán sorakoztatjuk fel népünket. Ami egyben azt jelenti, hogy a néphez számítunk mindenkit, aki a közös hagyományokban gyökerezik, s belőlük él. Még ezzel sem szűkítettünk sokat a nép előbb említett fogalmán. Hiszen hagyományos kultúrája nemcsak az egyszerű és primitív keretek közt élő népek van, hanem mélyen benneél polgárosodott és városi népünk is, sőt a magasabb társadalmi osztályok is. Így alapjában véve a hagyományos kultúrával való kapcsolat a társadalom minden rétegét áthatja, s az egész társadalmat közös nevezőre hozza.

Mégis bizonyos különbséget állapíthatunk meg az egyes társadalmi rétegek hagyománykultúrához való kapcsolatában. A hagyomány kétségkívül bizonyos primitívséget, régiséget, közösségi birtoklást, egyéni indokolástól való függetlenséget és állandóságot jelent. Ezekre a követelményekre pedig legjobban a társadalom legmélyebb rétegében találunk. A hagyományos kultúra igazi területe tehát az egyszerű nép. S mennél jobban távolodunk a társadalom felsőbb rétegei és a szellemi élet elevebb szintje felé, annál kevesebb a hagyományos kultúra hitele, s helyébe a legmodernebb, egyénileg is átértékelt és művelt, a legújabb tudományos eredmények szerint alakuló és tökéletesedő műveltség lép.

Ennek a magasabb kultúrának és a mélyebb hagyományos kultúrának arányában bizonyos fokokat állapíthatunk a hagyományos kultúrában való részvétel szempontjából. Mennél több a magasabb kultúra valakiben, annál kevesebb helyet biztosíthat a hagyományos műveltségnek. S megfordítva: mennél kevésbé iskoláztuk az embert, annál jobban ráutaltuk a hagyományos kultúra irányítására. Az eszmény: a két kultúrának zavartalan és áldásos összhangja. A magasabb kultúrának ebben a szellemben az a szerepe, hogy a mély- vagy hagyományműveltség igazi elméleti és gyakorlati értékeit a magasabb műveltség fokán kifejezze, s a nemzet kultúrájának kovászává tegye.

A lelkipásztori néprajz tárgya az ilyen értelemben vett néplelek. Tehát minden társadalmi osztály lelkivilága, amennyiben a hagyományos kultúrával közösséget áruul el. Amikor az arisztokrata karácsonyt ül, házat, ételt, barkát, gyertyát szenteltet, épúgy a vallási élet etnikumból merít, mint a legegyszerűbb falusi anyóka.

A lelkipásztori néprajz alapjait azonban mégsem a felsőbb rétegek gyengébb hagyományaira vetjük, hanem a legalsóbb, a közösségi keretekben és a hagyományos kultúrában legjobban élő rétegre, a falusi népre, a parasztságra. Kutatásaink, eredményeink, megállapításaink, elveink mindig elsősorban ennek a néprétegnek szólnak, a magasabbaknak csak annyiban, amennyiben a szóbanforgó vonatkozásban a néppel egy gyékényen árulnak.

Amikor tehát a nép fogalmát használjuk, elsősorban a maga közösségi és hagyományos kereteiben élő egyszerű falusi, parasztnépet értjük rajta, s csak másodlagosan a hagyománnyal lazább kapcsolatban álló rétegek népét.

(Folyt. köv.)

## Felvétel a Ferencrendbe!



Szent Ferenc Atyánk virágos kertjébe várunk minden ifjút, akit Isten kegyelme hozzánk hív.

A KAPISZTRÁN SZENT JÁNOSRÓL NEVEZETT FERENCES RENDTARTOMÁNY főképp lelkipásztorkodással, bel- és külmiszióval szolgálja Isten országát. Működési területe a Nagy Magyar Alföld és a Dunántúl és Felvidék keleti része. Középszkolás ifjakat a Jászberényi Szeráfi Kollégiumba, az érettségizett ifjakat pedig egyenest a szerzetbe veszi fel. A Tartományfőnökség címe: Budapest, II., Margit-körút 23.

A SZÜZ MÁRIARÓL NEVEZETT FERENCES RENDTARTOMÁNY a lelkipásztorkodás, kül- és belmiszió mellett gimnáziumi tanárkodással is foglalkozik. Területe a Dunántúl és a Felvidék nyugati része. Folyamodhatnak érettségizettek vagy oly ifjak, akik legalább a gimnázium IV. osztályát jó eredménnyel végezték; felsőbb osztályúak előnyben részesülnek. A szerzetesi próbaév elteltevel a nemérettségizettek mint ferences papnövendékek végzik hiányzó gimnáziumi tanulmányukat. A Tartományfőnökség címe: Budapest, IV., Ferenciek-tere 8.

A SZENT ISTVÁN RÓL NEVEZETT ERDÉLYI FERENCES RENDTARTOMÁNY az erdélyi katolikus magyarság vallási és társadalmi életét szenteli és menti meg hősi küzdelmek és apostoli vállalkozások árán a Hazának. Lelkipásztorkodnak, tanítanak, bel- és külmiszióban helyt állnak, a nemzetiségek között elszórt magyarokat kutatják fel és szervezik, stb. Felvételt nyernek olyan ifjak, akik a középiskola legalább IV. osztályát jó eredménnyel végezték. A Tartományfőnökség címe: Kolozsvár, Ferencesek.



Kérvényköhöz csatolják a következő okmányokat: 1. Keresztlevél; 2. bérnyomtatvány; 3. születési kivonat a polgári anyakönyvi hivataltól; 4. erkölcsi bizonyítvány a lelkészről külön lezárt borítékban; 5. orvosi bizonyítvány, különös tekintettel a szemek, fo-

gak és tüdő egészségi állapotára; 6. az egyes rendtartományban megkívánt végzettségről iskolai bizonyítvány; 7. szülői beleegyezés, melyben az is ki van tüntetve, hogy a szülők szerzetbe vonult gyermeküktől, vagy a szerzettől anyagi támogatást nem várnak.

**SZENT FERENC HÍV! MEG MA KÜVESD, AZONNAL FOLYAMODJÁL!**

**Írógép!  
Számológép!  
Szorzó és  
összeadógép!**

Kölcsönzés, vétel, cseré. eladás.  
Nagy raktár új és újjáépített gépekből

**Vajda Zoltán József**  
cégnél.

**Kispest, Klapka-u. 3/a.**  
Telefon: 142-103.

Kedves Olvasóinkért és terjesztőinkért minden hónap első szombatján reggel 7 órakor szentmisét mondunk a Gyöngyösi Fájdalmas Szűzanya kegyelménél. Lélekben mindannyian kapcsolódjunk Jézus keresztáldozatába ezen a napon, a egy szívvel, egy lélekkel ostromoljuk a mennyel Atyát bocsánatért, békéért, minden szükségünkért!



**HALOTTAINK:**

Szőke Benedekné, Ecséd.  
Kötő Józsefné, Szamosújvár.  
Üzv. Kókai Sándorné, Csongrád.  
Novák Borbála, Balaton.  
Földi János, Salgótarján.

Elhunyt előfizetőinkért havonta két szentmisét mutatunk be! Nyugodjanak békében!